פרשת תרומה

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

בנדודי בני ישראל במדבר קיבלו הוראה מהשם לבנות "מקדש נייד" - משכן, בו תשרה השכינה • תיאור תהליך בנייתו, כליו וצורתו מוגשים בלשון קלה וברורה • "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכו"

"דבר אל בני-ישראל ויקחו לי תרומה" ; "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". שני פסוקים אלה שבתחילת פרשתנו ממצים בעצם את תוכן הפרשה כולה: ה' מצוה לעם היוצא ממצרים לבנות לו משכן ביניהם, בית בו תדור ותתגלה השכינה. הוא מוסר למשה רבנו תיאור מדוקדק של ה'בית' - משכן, על כל 'רהיטיו' - כליו.

מימון הפרוייקט והשגת החומרים המגוונים הנדרשים - "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". החומרים: "וזאת התרומה . . זהב כסף ונחושת". סוגי הצבע: "תכלת וארגמן ותולעת שני ושש עזים", ועוד נדרשו: "עורות אלים מאודמים ועורות תחשים ועצי שטים . . שמן . . בשמים . . אבני שהם". גולת הכותרת היה ארון העדות, בו שכנו כבוד הלוחות בהן עשרת-הדברות: "אמה וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו", מצופה זהב "מבית ומחוץ" ומעוטר ב"זר זהב סביב". מצוייד היה הארון בשני מוטות ארוכים - 'בדים' - שהושחלו בטבעות הקבועות בו - "לשאת את הארון בהם".

"ועשית כפורת זהב טהור". זו מין 'פלטה' מזהב העשויה לפי מידותיו של הארון, והיא המכסה אותו. עליה עומדים "שני כרובים זהב . . משני קצות הכפורת" ; "והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה . . ופניהם איש אל אחיו".

בהמשך הפרשה מקבל הארון משנה חשיבות כאשר ה' מודיע למשה: "ונועדתי לך שם ודברתי אליך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות, את כל אשר אצווה אותך אל בני ישראל".

"ועשית שולחן": היה זה מבנה קטן ומורכב שנועד לשאת את "לחם הפנים" שהוקרב מדי שבוע. עשוי מעצי שטה ובדומה לארון - מצופה זהב ומעוטר בזר, ולו שני 'בדים' בצדיו - "תשא בהם את השולחן". 12 ככרות "לחם הפנים" מונחים היו בחלל ה"שולחן" על קנים חלולים וסדוקים שהיוו את המדפים ; באופן זה תהיה כניסת אויר חופשית בינות לכיכרות, ולא יתקלקלו בלילה.
הלאה: "ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו . . וששה קנים יוצאים מצדיה". משה מקבל הוראות מפורטות היכן בדיוק למקם כל "פרח" וכל "גביע", ובל נשכח: "מקשה תיעשה המנורה"- ! כלומר: אין להכין כל פריט בה כשלעצמו ואחר לצרפו למנורה, אלא יש לסתתה מלכתחילה, בהיותה גוש של "ככר זהב טהור", עד שתהפוך ל"מנורה" בעלת צורה עדינה!

(חשוב לציין: קני המנורה היו יוצאים ועולים מגוף המנורה בקו אלכסוני ישר, ולא מעוגל כפי שיש חושבים בטעות.(!

לאחר מכן אנו קוראים על היריעות שנועדו לכסות את שלד המשכן: "מעשה חושב תעשה אותם" - דמות אריה הייתה נראית מצד אחד ודמות נשר מצדו השני, וזאת על-אף היותם עשויים באריגה אחת!

כמה שכבות של יריעות, מחוברות אחת לחברתה בלולאות ובקרסי זהב, עשויות מחומרים שונים - היו פרושות על המשכן והיוו מעין "עטיפה" מרהיבת עין למבנה, כשחלק מהיריעה נופל "אל מול פני האהל", במזרח מעל לפתח - "דומה לכלה צנועה המכוסה בצעיף על פניה" (רש"י).

פרשת תרומה

שלד המשכן עצמו: קרשים עבים באורך עשר אמות, העומדים אחד על יד השני. בבסיס כל אחד מהם: "שתי ידות" - בליטות - שהוחזקו בתוך "אדני כסף" מיוחדים שהתאימו להן. בריחים ארוכים שהושחלו בטבעת שבכל קרש לרוחבם של הקרשים - תרמו ליציבות המבנה, כולל ה"בריח התיכון" שעבר בתוך כל הקרשים, במרכזם, וחיבר ביניהם.

לרוחב המשכן, בתוכו: "ועשית פרוכת". הפרוכת הבדילה בין ה"קודש" ובין "קודש הקודשים" הפנימי יותר ; כשארון העדות הונח ב"קודש הקודשים", ואילו השולחן, המנורה והמזבח, מקומם ב"קודש" שלפניו.

להלן הציווי: "ועשית את המזבח", הלא הוא מזבח הזהב המיועד להקרבת הקרבנות, ובסיום הפרשה: תיאור מחיצות חצר המשכן והגדרת מידותיה.

פרפראות

פרק כ"ה פסוק א'
"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר"
משה- ראשי תיבות מנהיג שבחר השם. ועוד- משה, ראשי תיבות מנהיג של העם.
פרק כ"ה פסוק ב'
"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי"
כותב בעל הטורים: שלוש תרומות נאמרו כאן, עין יפה- אחד מארבעים והיא נרמזת במילה "לי"= בגימטרייא 40.
עין בינונית- אחד מחמישים והיא נרמזת במילה "כל"= בגימטרייא 50.
ועין רעה- אחד משישים הנרמזת בראשי תיבות של המילים "מאת כל" בגימטרייא= 60.
פרק כ"ה פסוק ג'
"וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת"
אשר תיקחו מאיתם- ראשי תיבות אמת. אמת- ראשי תיבות איש מביא תרומתו.
כותב החתם סופר: זהב וכסף ונחושת, אלו הימים שבהם קוראים בתורה.
ז בשבת, ה בחמישי, ב בשני, בימות השבוע.
כ כיפורים, ס סוכות, פ פסח, פורים.
נ נרות חנוכה, חודש, (כולל ראש השנה שהוא גם ראש חודש) ש שבועות, שמיני עצרת שמחת תורה ת תעניות. ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא.
פרק כ"ה פסוק ח'
"וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם"
"ועשו לי"- ראשי תיבות וה' עימנו שוכן ונמצא בלב ישראל. קדושת המקדש תלויה בקדושה הנמצאת בבתי ישראל וכן בליבו של כל אחד מהם, ואז אומר הקב"ה "ושכנתי בתוכם".
פרק כ"ה פסוק ט'
"כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ אֵת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תַּבְנִית כָּל כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ"
אני מראה אותך את- אותיות נרות. (אות שניה במילה) כאן רמוז על כלי המשכן, כמו שולחנות ומנורות, והנרות היו במנורות. בפסוק ל"ז כתוב: "וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ". אמרו חז"ל, כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו.
פרק כ"ה פסוק כ"א
"וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה וְאֶל הָאָרֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ"
העדות אשר אתן אליך סופי תיבות כנרת. כנרת ים הכינרת. התורה נמשלה למים כמו המים שמחיים את האדם, כך התורה מחייה אותו.
יהודי הרוצה להכיל בקרבו את התורה עליו להיות כמו ארון של זהב טהור נקי מכל פסולת כזהב, כאשר

פרשת תרומה

הגוף לא טהור אין התורה יכולה לשכון בו.
"מלמעלה"- ראשי תיבות: משה מקשיב לקול המדבר (באוהל מוכד) על לכפורת.
פרק כ"ה פסוק כ"ו
"וְעָשִׂיתָ לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו"
הפאות אשר לארבע רגליו סופי תיבות רֵעות. ארבע הפאות הם ממזרח ומערב צפון ודרום.
רעות אמיתית בין בני אדם, היא מכל כיוון- רעות של אמת. כאשר מוציאים את האותיות רע מהמילה רעות נשארים אותיות ו'-ת', ראשי תיבות: ואוהבים תמיד.
פרק כ"ה פסוק כ"ט
"וְעָשִׂיתָ קְעָרֹתָיו וְכַפֹּתָיו וּקְשׂוֹתָיו וּמְנַקִּיֹתָיו אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֵן זָהָב טָהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָם"
"בהן זהב טהור"= 291 בגימטרייא אֹצר= 291.
כמו האוצר שהוא יקר מאוד, כך קערותיו וכפותיו עלו על שולחן מלכים בלבד.
פרק כ"ה פסוק ל'
"וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד"
לחם- ראשי תיבות: לשולחן חייבים מאכל. שולחן שהיה בו לחם פנים תמיד הביא שפע רב לעם ישראל פרנסה ושובע. ללא לחם הפנים על השולחן, אין הברכה יכולה לחול עליו{(והוא סתם שולחן).}
הסעודה שאדם אוכל, נקראת גם "לחם".
לעילוי נשמת האשה הצדקנית יעל ע"ה בת אהובה תחי' נלב"ע כ"ח מר חשוון התשע"ב

מקדש ושמו אדם

הפרשה מתארת את התרומה שהביאו בני ישראל לבניית המשכן ואת פרטי התוכנית להקמתו. בתוך התיאור המפואר, אנו מוצאים רמזים רבים לגילוי האמת בחיינו ולעבודת הזיכוך המוטלת עלינו במטרה להפוך את עצמנו למשכן חי.

<u>פתיחה</u>
"מסופר על מלך גדול שהיתה לו בת אהובה. כשהיתה קטנה היה המלך משחק איתה בכל מקום. הם היו מטיילים בשוק ביחד והמלך היה מדבר איתה בכל מקום, אע"פ שהיה בפרהסיא בין האנשים. אבל כשהביאה סימנים ובגרה ונעשתה גדולה, אמר המלך: מעתה ראוי שאתקין לה אפיריון לחוד, שאין זה לכבודי לדבר עמה בפרהסיא. אלא מן הראוי שיהיה לה מקום מיוחד, שאם ארצה לדבר עמה יפורסמו גדולתה והאהבה שאני אוהב אותה והכבוד שאני חולק לה, שיראו הבריות שאני מתייחד עמה לגלות לה סודות מלכותי בלי שיהיה שם שום אדם זר בינינו" (ימ"ל, תרומה).

זהו סיפורו של עם ישראל. בתחילה נגלה הקב"ה אליהם במצרים, ממש במקום הטומאה. אח"כ בקריעת ים סוף כשעוד היו עבדים במנוסה. לאחר מכן, התקדשו ובאו להר סיני, שם היה הגילוי שלם. אחרי כן, חטאו בעגל, ובכל זאת, מתוך חיבתו של הקב"ה אליהם, ומשום שאמרו על התורה, נעשה ונשמע, ציווה הקב"ה את משה להקים את המשכן, אפיריון מיוחד בו תשרה שכינתו איתם תמיד, ובו ידבר עימם ביחידות.

הפרשה מתחילה בציווי, "דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי. וְזֹאת, הַתְּרוּמָה, אֲשֶׁר תִּקְחוּ, מֵאִתָּם: זָהָב וָכֶסֶף, וּנְחֹשֶׁת. וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים, וַעֲצֵי שִׁטִּים. שֶׁמֶן, לַמָּאֹר; בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. אַבְנֵי-שֹׁהַם, וְאַבְנֵי מִלֻּאִים, לָאֵפֹד, וְלַחֹשֶׁן. וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכָם. כְּכֹל, אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ, אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן, וְאֵת תַּבְנִית כָּל-כֵּלָיו; וְכֵן, תַּעֲשׂוּ", ולאחר מכן עוסקת בפרטי פרטים של הנחיות איך לבנות את המשכן, ארון הקודש, הכרובים, הכפורת, השולחן, המנורה, והמזבח.

פרשת תרומה

מעבר ליופי ולהדר שמתואר בפרשה, מעבר לפרטים המופלאים של המבנה הרוחני האדיר בו צמצם אינסוף ב"ה את עצמו כך ששכינתו תשרה במדור בשר ודם, מעבר לניסים שנעשו בבניית המשכן, אנו מחויבים להתבונן מה ניתן ללמוד מפרשה זו לחיינו ולעבודה הרוחנית המוטלת עלינו.

<u>בריאת העולם והעדר האמת</u>

העולם שלנו נקרא 'עלמא דשיקרא' - עולם של שקר. עולם בו האמת נסתרת מאחורי מסכים של מה שאנו קוראים 'הטבע'. 'הטבע' בגימטרייה 'אלקים'. החושים שלנו כהים ואינם מסוגלים לתפוס את המציאות כפי שהיא, לראות את האמת. כך נברא העולם הזה ויש בכך עניין גדול לקיום תכלית הבריאה.
המדרש מספר (בראשית רבה) כי בשעה שהקב"ה רצה לברוא את האדם, הוא נמלך במלאכי השרת. היו שם ארבע כיתות מלאכים: מלאכי שלום, מלאכי צדק, מלאכי אמת ומלאכי חסד. מלאכי שלום אמרו, אל יברא, כי כולו קטטה. מלאכי צדק אמרו, יברא, שעושה צדקות. מלאכי חסד אמרו, יברא, שהוא גומל חסדים. מלאכי אמת אמרו, אל יברא, שכולו שקרים. לקח הקב"ה את האמת והשליכה ארצה. כמו שכתוב: "וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה"(דניאל ח' י"ב), אמרו לו מלאכי השרת, למה אתה מבזה את החותם שלך, הלא החותם של הקב"ה אמת. אמר להם: תעלה אמת מהארץ! שכתוב: "אֱמֶת, מֵאֶרֶץ תִּצְמָח" (תהילים פ"ה י"ב). הרב שיינברגר שליט"א מסביר, שלא תהיה זאת סתם זריקה, אלא שתהיה לאמת תקומה.

עולם זה מלשון העלם. התשתית לבריאת העולם זה העלם האמת. כפי שאומר המדרש, היה צריך להשליך את האמת לארץ, בלי זה אי אפשר היה לברוא את העולם. התכלית היא שתהיה לאדם בחירה חופשית לבחור בין הטוב והרע, בין האמת והשקר. כשהאמת לא בגילוי אז יש לאנשים אפשרות לכאורה לעשות כאוות נפשם ואז קיימת בחירה לאדם. אם האמת היתה גלויה אף אחד לא היה יכול להתכחש למציאות הבורא. מידת האמת אינה משאירה לבן אדם אפשרות לחרוג מחוקי התורה.

כתוב בספר חסידים על אחד שסטה מהדרך ואמר שאינו יכול לקיים את התורה. אמרו לו, תקבל על עצמך רק דבר אחד, אמת, תגיד רק אמת. כך יצא שכאשר הוא בא לגנוב, מיד חשב על איך יצטרך לענות על כל השאלות ולשקר, אז הוא לא גנב, וכן הלאה. בסוף נעשה בעל תשובה גדול. הוא דבק באמת באופן מוחלט וניצל מן השקר של העולם הזה.

<u>חשיפת האמת</u>

התפקיד שלנו הוא לחשוף את האמת, לגלות את המציאות ש"הוי-ה הוא האלוקים" ואלוקים כאמור בגימטרייה הטבע. מה שמניע את כל התופעות הטבעיות זה אותו כח אחד, אלא שהטבע כולו מתכחש למציאות הבורא והדרך היחידה להתגבר על זה היא לקשר את הטבע לתורה. "באורייתא הסתכל וברא עלמא", הקב"ה הסתכל בתורה וברא את העולם. העולם הוא חותם התורה והתורה היא חותם של הקב"ה. רק ע"י החיבור לתורה העולם מתמלא בתוכן האמיתי שלו.

עפ"י המדרש הנ"ל, האמת אמנם נעדרת אבל היא נמצאת על הארץ, היא הושלכה ארצה. אומר הבעל שם טוב זיע"א, אם האמת נמצאת על הארץ אין בעיה לאחוז בה, היא נגישה לכולם. אלא שהקושי הוא שכדי להרים אותה צריך להתכופף, צריך ענוה. חסר ענוה ולכן אין אמת.

<u>אמת מקור החיים</u>

הרב שיינברגר שליט"א מסביר, קשה לבני האדם לעמוד מול האמת הצרופה בעולם הזה. בהר סיני היה גילוי שלם של המציאות האמיתית, של נקודת האמת וכבר שם, אחרי שמיעת שתי הדיברות הראשונות, ביקש העם כולו ממשה, שהשם ידבר אל משה ומשה ידבר אל העם. העם לא עמד במציאות הזאת. למרות שראו שאפילו מלאך המוות התבטל אל מול פני האמת, 'בילע המוות לנצח', הם הבינו להפך,

פרשת תרומה

אמרו למשה, "דַּבֵּר-אַתָּה עִמָּנוּ, וְנִשְׁמָעָה; וְאַל-יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹקִים, פֶּן-נָמוּת" (שמות כ' ט"ו). המילה 'אמת' מורכבת מהאות א' והאותיות 'מת'. דוקא בחיבור של ה-א' של "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" (שמות כ' ב'), ה-א' של האלוקות הגלויה, עם המילה מת, מתקבלת האמת, דוקא זה החיבור אל החיים האמיתיים, אל חי החיים. בהר סיני העם טעה וביקש ריחוק מהאמת המוחלטת. לרגע אחד היה חיבור וככל שהתרחקו מ-"אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ", כך התרחקו מהאמת.

הרבה פעמים כשאנחנו שומעים אמת צרופה, קשה לנו לקבלה ואנו מוצאים כל מיני עילות ותירוצים כיצד לדחות אותה. אם אנו חפצים בחיבור עם האור האלוקי עלינו ללמוד שרק בהתמודדות חסרת פשרות עם האמת ניתן להגיע לחיבור כזה בחיינו.

<u>גילוי האמת במשכן</u>
אם, במצב שבו אנו חיים כיום, האמת היתה גלויה זה היה יוצר בעיה. האדם כל הזמן היה צריך לעמוד מול האמת, לא לזוז - או שלא היתה לו ברירה אלא לקבל את האמת כמות שהיא או שהיה הופך לשקרן גמור. אומר הרב שיינברגר שליט"א, הרי כשהאמת לא גלויה ואדם חוטא, הוא לא בדיוק שקרן, הוא לא יודע בדיוק את האמת. אפשר עוד לדון אותו לכף זכות, יש מקום לרחמים. אחרת זה כביכול מידת הדין. יש אמת גלויה וחייבים להתנהג על פיה. בני אדם לא היו עומדים בזה. לכן האמת לא גלויה.

אבל מדי פעם הקב"ה נותן כוחות בבריאה לגלות את האמת, להתחבר לאמת שבבריאה, לבריאה האמיתית, לאמת הגלויה. זה קורה בקטן בחיים של כל אחד מאתנו על מנת שנזכה להתקדם ולגדול, וזה קרה במשכן.

למרות אותה הבחירה של עם ישראל, כבר במעמד הר סיני, להתרחק מהאמת, לדור ההוא וגם לנו יש תמיד את משה רבנו. משה הוא איש האמת. הוא היחידי שנשאר דבוק במידת האמת תמיד. לכן, אומר הרב שיינברגר שליט"א, משה הוא זה שהקים את המשכן מפני שבמשכן צריכה להיות בריאת האמת. על מנת שכל הכוחות שבבריאה יפעלו לפי האמת שבבריאה, לפי התכלית של "אֱמֶת, מֵאֶרֶץ תִּצְמָח" ולא לפי השקר הגלוי והאמת הנסתרת. לכן צריך להיות במשכן "עֲצֵי שִׁטִּים, עֹמְדִים". עצי שיטים זה רמז על הדברים במציאות שמשטים באדם, מראים לו שטות ולא אמת. עצים שעומדים על הארץ מרמז על התיקון של "וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה". צריך להעמיד את האמת המבוזה ולעשות ממנה עצי שיטים עומדים כדי שהאמת תשלוט ולא ההנהגה המשטה. במשכן נצטוו בני ישראל לקחת את כל החלקים שבבריאה, כל החומרים, החי, הצומח והדומם, ולחברם בצורה אמיתית אל הקב"ה. כמו שאמרנו, חיבור כל המציאות אל התורה שהיתה בתוך ארון העדות בתוך המשכן, גילה את האמת בארץ.

<u>תרומה</u>
הפרשה נקראת תרומה. כתוב, "דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה". יש כאן קצת בעיה, היה צריך לומר 'ויתנו לי תרומה'. לקיחה זו לקיחה ותרומה זו נתינה. אנו לומדים כאן שיעור על לקיחה ונתינה. רש"י אומר, "לי לשמי". מרמז שהנתינה האמיתית צריכה להיות לשמה, לשם שמיים. בעבודת המשכן לומדים איך לעשות גם את הנתינה וגם את הלקיחה לשמה. כל תפיסת המציאות של נתינה, של צדקה, של תרומה, הכל תלוי בהכרה האלוקית שיש לאדם.

האדם צריך להבין שהכסף שהוא נותן, זה כסף שהקב"ה נותן לו. הכל מאת השם. גם התרומה זה מאת הקב"ה. כך שיוצא שבעצם כל הנתינה שלנו היא בגדר לקיחה. הקב"ה נותן לנו את ההרגשה כאילו אנחנו נותנים את התרומה. כשלאדם יש הכרה והוא רואה את הקב"ה ויודע שכל העסקים שהוא עושה זה עסקים של הקב"ה, אז אין לו בעיה. אבל מי שמתעסק עם כל מיני עסקים ושוכח מאיפה זה בא ולאן זה

פרשת תרומה

הולך ומתחיל להרגיש ש"כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי, עָשָׂה לִי אֶת-הַחַיִל הַזֶּה" (דברים ח' י"ז) - אדם כזה, קשה לו לתת והנתינה שלו נשארת בגדר לקיחה. קל לאדם לתת, כשהוא יודע שהכל מאת השם.

מאיפה היה לעם ישראל את כל האוצרות האלה כדי לבנות את המשכן? כסף, זהב, אבנים טובות... הרבה בא מביזת הים, אחרי שפרעה וחילו טבעו, כל האוצרות שהמצרים נשאו עליהם, צפו ועלו לחוף. בתחילה, עם ישראל חשבו שזה כסף טמא של פרעה, הם לא קישרו את זה למקור, לכך, שמי שאסף את כל הכסף הזה היה יוסף, והכל היה מיועד לקודש, לבניית המשכן. הכל היה חלק מהתוכנית האלוקית והכל בעצם שייך לקב"ה.

<u>צדקה</u>
ידוע שאם אדם נותן צדקה, צריך שיכוון בשם השם. כך שהכסף שנותן הוא כנגד ה-י' משם הוי-ה, היד הנותנת כנגד ה' ראשונה, הזרוע המושטת לעני כנגד ה-ו' ויד העני כנגד ה-ה' השניה. בכך נשלם שם השם. עוד אמרו לנו חז"ל שלא מספיק לתת צדקה ככה סתם, אלא צריך שישמח את העני ויעשה כן בלב שלם. כי הצדקה מתחלקת לשניים, גוף המעות שנותן ונדיבות הלב. יכול אדם לתת הרבה כסף ואז אמנם חלק הגשמיות גדול, אבל הוא לא נותן בכל לבו ונפשו, אלא אולי מפני שצריך או שלא נעים לו, או הוא רוצה שיכבדו אותו וכו'. אבל אז החלק הרוחני של הצדקה קטן מאוד. לעומת זאת, יכול אדם לתת מעט צדקה, אבל החלק הרוחני גדול, שנתן לשם שמיים ובשמחה גדולה, וגם שימח את העני שנתן לו. נדיבות אמיתית היא כאשר פיו ולבו שוים. כך היה בתרומה למשכן.

<u>הקושי בנתינה</u>
כשאדם כבר נותן, אז עצם הנתינה כבר מרגילה אותו לתת. יש מחלוקת בין הרמב"ם לבין רבי יהודה חסיד. המחלוקת היא על אדם שיש לו הרבה כסף, מעשרות, כסף לצדקה, האם ייתן למקום אחד, שיעזור למשל לאדם לחתן את הילדים שלו, או שייתן למאה עניים. ר' יהודה חסיד אומר שייתן לעניין אחד חשוב ולא יחלק לחלקים קטנים. הרמב"ם אומר שכן יחלק, מפני שכל פעם שהוא צריך להכניס את היד לכיס ולתת זה שבירת היצר, וזה מרגיל את עצמו לנתינה.

כתוב על נתינת צדקה, "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמיים" (ברכות י"ז א'). העיקר זה כוונת הלב. הכל תלוי בכוונה. צריך להבין, אחד נותן לאדריכל שיבנה לו בית. בעצם הוא לא נותן, הוא נותן לעצמו, לבנות לו מגורים, בסה"כ הוא לוקח. הכל לקיחה.

בעיה נוספת, כביכול, היא ששכר מצות צדקה הוא עצום, שהרי כתוב "וּצְדָקָה, תַּצִּיל מִמָּוֶת" (משלי י' ב'), וכמובן יש גם שכר לעולם הבא. יוצא מכך שאפילו נדבה שהאדם נותן לעני, אינה נקראת נתינה אלא לקיחה. מפני שהאדם נותן לעני כסף שיש לו סוף ומוגבלות, אבל שכר המצוה שמקבל הם אינסופיים. הדבר דומה לאדם המביא שי למלך, שאם יש לו זכות והמתנה מתקבלת הרי שמחתו רבה ביותר, כאילו העניק לו המלך מתנה ממון רב. כך שזה שנתן מכיסו, אפילו ממון רב, בעצם נשאר בגדר לוקח. לכן כתוב, "וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה", אם הקב"ה נתרצה לקבל הנדבה מהעם למלאכת המשכן, נקרא שהם היו הלוקחים. אלא שכאשר כיוונו ליבם לשמיים, נהפכה הלקיחה לנתינה.

עצם הנתינה מושך את האדם למקום של השפעה. עצם הנתינה זה לשם שמיים, אבל לקיחה קשה לכוון לשם שמיים. צריך ללמוד גם איך לקחת לשם שמיים. כל עבודת המשכן היתה לשמה. עיקרה של תורה, 'ואהבת לרעך כמוך', כל העניין זה שאדם יהיה רק משפיע. בתורה יש מצוות שהן נתינה ויש מצוות שהן לקיחה - צריך שהכל יהיה לשמה. כשנבין שכל החומר הזה שיש בעולם הוא לא שלנו ונלמד איך 'לתת' אותו לקב"ה, איך להשתמש בו בצורה נכונה, בקדושה, אז גם תתגלה האמת.

פרשת תרומה

<u>העיסוק הנרחב במשכן</u>
למעשה חמש הפרשיות האחרונות של ספר שמות, 'תרומה', 'תצוה', 'כי תשא', 'ויקהל' ו'פקודי', עוסקות כמעט אך ורק בפרטי הפרטים של בנין המשכן וכל מה שקשור בו. יותר מזה, חלק מהפרטים חוזרים ונשנים לאורך הפרשיות. ידוע שכל תיבה וכל אות שיש בתורה מרמזות על עולם ומלואו וניתן ללמוד מהן דברים רבים על סודות הבריאה ועבודת האדם. גם ידוע, שאם חסרה אות אחת בספר תורה הריהו פסול ואי אפשר לקרוא בו. יחד עם זאת, ריבוי הדברים בנושא המשכן, נראה כמו מיותר. אנו יודעים שהתורה חסכונית במילים וכאן התורה מרחיבה, מכפילה ומשלשת. מה כל זה מרמז לנו על חשיבות המשכן מעבר להיותו מקום הקודש בו הונחו לוחות הברית ובו נעשתה עבודת הקודש? הרי ברור שהתורה היא נצחית והמצוות גם קיימות כולן לנצח נצחים. אם כן כיצד מצות המשכן קשורה לחיינו, הרי הקמת המשכן שייכת לאותו הדור שהיה במדבר וזכה להיות שותף בהקמתו, ואולי גם לדור שהקים את בית המקדש, אבל איך כל זה שייך לעבודה הרוחנית שלנו כאן ועכשיו? הכל קשור ורמוז בעצם הציווי, "וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכָם". לא כתוב 'ועשו לי מקדש, ושכנתי בו', אלא, 'ושכנתי בתוכם'.

<u>החיבור בזמן</u>
אנו בתחילת חודש אדר. אדר זה צרוף האותיות א'-דר. האלקות שעושה לה מדור בעולם הזה. זה בדיוק קשור לבניית המשכן, שתכלית הבריאה, כפי שאמרנו בפרשה הקודמת, היתה שהקב"ה נתאווה לעשות לו דירה בתחתונים. מתי זה קורה? בבניית המשכן. מתי אנחנו קוראים על זה ומקבלים את הכח לעשות את זה? בחודש אדר. צריך רק להתבונן ולהבין איך עושים את זה.

<u>האדם כמקדש</u>
כתוב במדרש, "שהמשכן שקול כנגד כל העולם וכנגד יצירת האדם שהוא עולם קטן" (תנחומא). זאת אומרת, שהאדם הוא המשכן. האדם מחויב לקדש את עצמו, לקדש את ביתו, לקדש כל תחום בחייו, ואז השכינה יכולה לשרות שם. נאמר "וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכָם", כדי שנדע, שעיקר המשכן הם לא הקרשים ושאר הכלים שבהם עשו את המשכן, אלא העיקר הוא טהרת הלב בפנים, בתוכם. שנזכה להיות כלים ראויים להשראת השכינה. כל הפאר של המשכן נועד כדי להביא את בני ישראל לכדי התעוררות זו של הלב.

<u>מסירות נפש</u>
אומר ה'נתיבות שלום', "והדרך לבנות כל יהודי את בית המקדש שלו, היא... "וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ"... שימסור את הדבר ההוא שתשוקת ליבו מיוחדת אליו תרומה להשם"(נתיבות שלום, תרומה). שעל מנת שנזכה להיות כלי מזוכך להשראת השכינה, להיות משכן לאור של הבורא, עלינו להגיע למדרגת מסירות נפש. הנפש שלנו מורכבת מרצונות רבים, שרובם ככולם הם רצונות אגואיסטים במסגרת ה'רצון לקבל'. בעבודה אנו צריכים למקד את כל הרצונות שלנו ולהפך אותם לרצון להשפיע, למסור את אשר בנפשנו, את הדבר היקר ביותר שבלבנו, תרומה להשם. כותב בנו של בעל הסולם בספר 'שמעתי'(עמ' קצ"ח), בשם אביו, "ענין היגיעות שהאדם מתייגע הוא רק הכנה לבוא למסירות נפש. לכן צריך האדם להתרגל בענין מסירות נפש תמיד. שלא יכולים לבא לשום מדרגה בלי מסירות נפש, שרק זהו כלי המכשיר לזכות לכל המדרגות". בדרך זו יכול כל אחד להפוך את עצמו לבית מקדש קטן, מקום בו האור האלוקי יכול לשכון.

<u>משכן מלשון משיכה</u>
אומר רבי נחמן (ליקוטי מוהר"ן, תורה ע'), שמשכן זה מלשון משיכה. אמרנו שהאמת יכולה להתגלות רק ע"י ענוה. כך גם האור יכול להתגלות במשכן של כל אחד מאתנו ע"י תיקון המידות וגילוי המידה הטובה מכולם - ענוה. רבי נחמן מסביר שם שהצדיק הוא בבחינת עפר. כמו שאמר אברהם אבינו, "וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר"(בראשית י"ח כ"ז). עפר זהו היסוד הכבד מתוך ארבעת היסודות. כשהצדיק במדרגה של עפר, כח

פרשת תרומה

הכבידה שלו מושך את האור אליו והוא הופך למשכן קדוש. בזכות הענוה, בזכות זה שאנו משפילים את עצמנו, אנו בונים משכן ראוי לכל האור שהבורא רוצה לתת לנו. רק, כמו שאמר הבעל שם טוב, צריך ללמוד להתכופף קצת.

האדם בבחינת קשר
עצה אחרונה לסיום. מסביר הבעל שם טוב את הקשר שלנו לפסוק, "וְעָשִׂיתָ אֶת-הַקְּרָשִׁים, לַמִּשְׁכָּן, עֲצֵי שִׁטִּים, עֹמְדִים". הוא אומר, שקרש הוא אדם. קרש הוא אותיות קשר, שמרמז על האדם שהוא המקשר כל העולמות ומייחדם זה בזה. האדם צריך לקשר את עצמו ומחשבתו תמיד בבוראו וע"י זה יתקשרו ביחד שמיים וארץ, הקב"ה ושכינתו וכל העולמות כולם. אבל אם מחשבתו של האדם הולכת אחרי הבלי העולם הזה, אזי הקשר נהפך לשקר וכל חייו של האדם מקושרים בשקר.

זה הרמז "וְעָשִׂיתָ אֶת-הַקְּרָשִׁים, לַמִּשְׁכָּן", היינו "וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכָם" ממש, שהמשכן צריך להיות עשוי בקרשים, ז"א בקשרים הנ"ל. גם כשאדם עוסק בחולין, בחיי היומיום, ואפילו בדברים שהם מצד היצר הרע, יראה לקשר עצמו בשורשם, ובזה הוא מעלה אותם ונתעלה הכל ונעשה מרע לטוב.
שנזכה שכל השקר בעולמנו ייהפך לקשר אמיתי ומחודש עם בורא עולם ויהיה עוד קרש לבניית המשכן במהרה בימינו.

השעור מוקדש לרפואת אברהם בן לאה נ"י, דנה בת רותי, איילין שילה בת מרגרט, שמחה בת עליזה

בתוך כלל חולי עמו ישראל

השעור מוקדש לעילוי נשמת נסריה בת יעקב ז"ל, גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

פורצי המנעולים

"את רכושי אני מצווה לחלק שווה בשווה בין כומר העיירה, לרב היהודי. בתנאי אחד..." הנוכחים קינאו ברב ובכומר על כך שעשיר העיירה הוריש להם את כל הונו. את התנאי של העשיר, היו רשאים לשמוע רק הרב והכומר.

למחרת נפגשו הכומר והרב ברחוב הראשי. הרב שאל: "מילאת את התנאי בקברו$5,000 "? שביקש העשיר, הנחת הכומר אישר שהוא אכן מילא. "ואתה,"? שאל את הרב בסקרנות. הרב השיב שהוא בדרכו לבנק בכדי למלא את חלקו.
למחרת פוגש הכומר את הרב ושואל בלהיטות: "הנחת לו כבר את הדולרים בקבר"? הרב חייך והשיב: "יהיה לו קשה לסחוב כל כך הרבה דולרים למעלה. שמתי ,$10,000 צ'ק מזומן למוטב בלבד ע"ס שלך..." ולקחתי עודף את ה- $5000

***

פרשת המשכן וכליו מתחילה בציווי לבני ישראל לנדב משלהם תרומה לצורך עשיית המשכן. בפשוטם של דברים עמדו שתי סיבות מאחורי הציווי: האחת, בכדי שתשרה שכינה בתוכם. השניה, המשכן הינו כפרה על חטא העגל.

פרשת תרומה

עבור כל אחת משתי הסיבות האמורות, הוצרכו בני ישראל להקריב משלהם בכדי לזכות לזה.

אולם לשון התורה "ויקחו לי תרומה," מוזרה לכאורה. היה צריך להיאמר: "ויתנו לי תרומה." וכבר עמדו על כך מפרשי המקרא איש איש לפי דרכו וביאורו. וכדרכנו מפעם לפעם, בכדי לתת זווית מבט חדשה לבאר את לשון הפסוק, נשתמש במעשה:

שולחנו של רבי אריה לייב, הידוע בכינויו ה"סבא משפולי," ראה סכומי עתק מדי יום ביומו. מאות יהודים שבאו לקבל ברכה, עצה, או מעט אידישקייט, חפצו מאוד ל_הנות את הצדיק במתת- יד, והותירו על שולחנו פדיון נפש.

ה"סבא" היה ידוע במדת הצדקה הגדולה שעשה, וכל אימת שהיו ברשותו מעות היה מפזר הון רב. ההסדר היה קבוע: אלו הזקוקים לישועות נתנו מעות, ואלו הזקוקים למעות ניגשו לצדיק לקבל מידו את אשר חסר להם.

באחד הימים ניגשו קבוצה ממקורביו של ה"סבא" וקבלו באוזניו: בין הבאים לבקש ממך צדקה, ישנם גנבים שפלים שלא בוחלים לשלוח ידם בממון הזולת. אין מן הראוי שהרבי יקרב אותם ואף יעניק להם ממון, כל עוד שלא תיקנו את דרכם ושבו למוטב.

ה"סבא משפולי" שמע וחייך: "חושבים הינכם שאינני יודע מי מגיע אלי ומה מעשיו? אסביר לכם פשרם של דברים. יש יהודים שזקוקים לישועה למעלה מדרך הטבע, לאחר שניסו להתפלל ולא עלתה בידם הם באים אלי, מפרישים הם מהונם בכדי שאתפלל עליהם ואפעל עבורם ישועה. ברם, לא תמיד שערי שמים פתוחים לתפילות, והקב"ה לפעמים מסרב להיענות לבקשתי. מה אומר ליהודים אלו?

"במקרים כאלו," המשיך רבי אריה לייב, "אני משתמש בגנבים שלי. הם מומחים גדולים לפריצת מנעולים, דרכם אני נכנס לשערי רחמים..."

רעיון עמוק מסתתר כאן בדבריו של הסבא הקדוש: אדם שמבקש מהקב"ה דבר שלא מגיע לו בדרך הטבע (ישועה בדרך נס), יוכל להתעקש בכדי שמשמים יעניקו לו זאת, באמצעות הוכחה שגם הוא עשה דבר שלא היה צריך לעשות בדרך הטבע (לרחם על גנב).

במדרש (תנחומא, אמור יז) מופיע משפט מדהים: "ויקחו תרומה אין כתיב, אלא ויקחו לי תרומה אותי אתם לוקחים..."! אתה רוצה שהקב"ה, כביכול, – יהיה אצלך? שתוכל לבקש ממנו כרצונך והוא יעשה" ?ויקחו לי תרומה." בנתינת התרומה תוכל "לקחת" את רבונו של עולם לצדך.

***

מתוך מבקשי הצדקה הרבים שאנו פוגשים ביום יום, קשה מאוד לדעת מי נצרך באמת, מי מתעצל להתפרנס כיאות ובמקום "הכנסת כלה" בוחר ב"הכנסה קלה," ולמי אסור כלל להעניק כסף כיון שהוא ישתמש בזה לצרכים אסורים.

בכדי לנתב את רצוננו לעזור לאנשים – לאלו הזקוקים לעזרתנו באמת, נוכל להשתמש בסכומי הכסף הגדולים יותר עבור מקרים שבהם ברור לנו כשמש שיש כאן עזרה גדולה. מאידך, במקרים שבהם איננו בטוחים, נוכל להסתפק בנתינה קטנה, לא מורגשת, אפילו שקל בודד.

בס"ד

פרשת תרומה

הפרוטות הללו יעמדו לצידנו בכל מיני רגעים בחיים שבהם נזדקק לסייעתא דשמיא, הם יעמדו לפני כיסא הכבוד ויבקשו: כשם שהוא העניק למי שלא ראוי, כך אתה, רבש"ע, תעניק לו בלי לבדוק האם הוא ראוי. עבורנו, תהיה נתינה זו כמו הנחת צ'ק שלא פודים אותו בסופו של תהליך, אבל בשעת הענקתו כבר מקבלים שפע במזומן.

איש את רעהו יחד יעזורו לפרשת תרומה

דבר תורה לפרשת תרומה ב באדר התשע"ה לע"נ אימי מורתי מרגלית בת אסתר ז"ל[13 שנים לפטירתה]
איש את רעהו יחד יעזורו

בפרשת השבוע מצווים בני ישראל "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מכל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי".

מדובר כאן על הציווי שנאמר לישראל לתת תרומה לקב"ה , תרומה שצריכה לבוא מהלב, ואז ברגע שבני ישראל יתנו את התרומה הם למעשה יקחו אותה מ ה" יתברך שוב אליהם משל יש כאן שתי ידיים [כגימטריה כח ...]יד אחת נותנת תרומה ויד שניה מתחברת אליה ונותנת לה את התרומה חזרה ,נשאלת השאלה האם הקב"ה שמלא כל הארץ כבודו צריך תרומה ? ועוד לבניית משכן עבורו ? איך הוא יכנס לשם....ועוד לקבל את התרומה חזרה?? ומה בדיוק מקבלים תרומה מהקב"ה?

תרומות אלה נועדו בעצם לבניית המשכן , כך שמתוך בנייה זו נלמדו למעשה הרבה הלכות רבות בהם אנו משתמשים עד היום...
אך שוב נשאל, איזו מין תרומה היא זו??

בדרך כלל התורה מצווה אותנו על קיום מצווה מסויימת , אך לא את מכשיר המצווה, לדוגמא , מצוות תפילין, התורה לא מסבירה לנו שצריך לשחוט בהמה ולעשות מעורה את התפילין על פרטיהם, דוגמא נוספת היא מצוות סוכה, התורה מצווה לנו לבנות סוכה אך לא מסבירה את צורך לקיחת הקרשיים במידה כזו או אחרת , כך נראה שהתורה רצתה להראות שיש עניין עצמי בתרומת בני ישראל למשכן ,גם מלבד ערכה של התרומה לבניית המשכן , יש כאן עניין חשוב בתחום הנתינה , שאדם נותן משהו מעצמו, מרכושו שלו , ומרצונו המלא !דבר שהוא ערך חשוב בפני עצמו מלבד קיום מצווה מסוימת .

בעיון בתחילת הפרשה נאמר "ויקחו לי תרומה" , למה לקחת? היה צריך להאמר , "ויתנו לי תרומה, "ויקחו" - לי הכסף והזהב נאם ה" צבאות", אמר הקב"ה לישראל, התנדבו ועשו המשכן , ואל תאמרו מכיסכם אתם נותנים דבר כי לי הכסף והזהב" , לפיכך נאמר "ויקחו לי" .

את עניין התרומה ניתן לקשר גם לעניין הנישואים , מבאר האלשייך הקדוש, על פי דין הבעל צריך לתת לאישה את כסף הקידושין , בימינו זה נעשה ע"י נתינת טבעת באצבע האשה , ואם נתנה היא לו ,אז היא איננה מקודשת , אבל באדם חשוב [בקהילתו ומקומו] אזי במקרה כזה אם נתנה היא לו את הטבעת , היא מקודשת,! במקרה זה שהאשה נתנה לבעלה את כסף הקידושין או הטבעת .. היא נהנתה מעצם הנתינה לבעלה , שהרי אדם חשוב אינו מקבל מתנה מכל אדם....ואם קיבל ממנה אזי היא נהנית מעצם הנתינה , ובמקרה זה כאילו נתן לה הבעל הנאה זו ומקדש אותה בה כמו במקרה רגיל ,במקרים אלו יש נתינה הדדית בשתי ידיים יד הבעל שנותן ומעניק את קידושיה שמן הסתם היא חשובה לו והוא לה ..

בס"ד

פרשת תרומה

והאשה שהטבעת נענדת על ידה , כאן בעצם הנתינה ההדדית יש כח אדיר ביניהם שמתרחש ברגע ענידת הטבעת ומקנה כוחות לקיום הברית ביניהם ולעצם החיים עצמם שלמעשה הברית והכח של שתי ידיהם הוא הענקה אחד לשני ע"י קיום מצוות הקידושין של הקב"ה!! .

כך גם בשעה שאנו נותנים תרומה ל ה" יתברך ,זה נחשב לנו כאילו לקחנו מתנה ממנו ישירות " ויקחו לי" בדיוק כדוגמת המקרה של החתן והכלה .
נתינה זו שהיא הדדית בין אחד לשני אפשר גם לקבל ע"י קיום מצוות בצוותא , כדוגמא , למוד תורה או הפצת דברי תורה וזיכוי הרבים ע"י גורם שני ,שעצם מעשה זה שנראה כאילו שולי , יש הענקה הדדית בין זה שכתב את דבר התורה ולבין האדם השני שהפיץ אותו וזה בדיוק כמו במקרה של החתן והכלה ובמקרה של הנתינה למשכן, שהרי כנסת ישראל משולה לכלה..

עוד ניתן לקשור זאת גם על מצוות השבת שרוב הלכותיה גזורות ממלאכת המשכן , שכאמור יש ל״ט מלאכות שאסורות בשבת
.
המלאכות האסורות בשבת לא התפרשו בתורה במפורש ורבותינו למדו אותם ממלאכת המשכן,שכל אותן המלאכות שהיו אסורות במשכן , אסורות בשבת .
אך מה הקשר בין איסור מלאכה בשבת לבין המשכן , מה עוד שהמשכן לצערנו לא קיים בימינו.

מלאכת המשכן נסמכה לשבת לומר שאין מלאכת המשכן דוחה שבת ,המקור לאיסור שבת נלמד משבת בראשית שבו "שבת אלקים מכל מלאכתו אשר עשה" וכאן אנו מצווים לשבות בשבת וללכת בדרכי ה" .

אך מה הם למעשה המלאכות האסורות משבת בראשית ?

כדי לדעת מה הם המלאכות האסורות ממעשה בראשית הפנתה אותנו התורה למלאכת המשכן כדי שנוכל להבין ולו במעט את סוגיה זו .

המשכן נקרא" עולם קטן" ע"פ דעת זקנים מבעלי התוס" , משל לאדריכל שבונה בניין גדול ובמקביל דגם קטן מאותו בניין, המשכן הוא הדגם המוקטן של אותו בניין שברא הקב"ה בששת ימי בראשית ואודות לכך נוכל להבין את מעשה בראשית ולו במעט.., לכן המטרה של בניין המשכן ניתנה לבצלאל שנאמר" בצל –אל היית" שהיה מכיר על בוריין את סודות הבריאה ועל פי זה בנה את המשכן[שפת אמת פחד יצחק]

" ויכל אלקים ...ביום כלות משה להקים את המשכן " כל מלאכת הבריאה שנוצרה בששת ימי בראשית יצאה לפועל במלאכת המשכן וזו הסיבה שהוא המקור לל"ט מלאכות.

כאמור בצלאל היה עוסק במלאת המשכן על פרטיה, ולפי הגמרא בצלאל עצמו היה תמה על סדר הבנייה במשכן" בשעה שאמר לו הקב"ה למשה , לך אמור לבצלאל , עשה לי משכן ארון וכלים , הלך משה ואמר לו להפך!עשה ארון וכלים ומשכן , אמר לו משה רבנו , מנהגו של עולם אדם עושה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון , כלים ומשכן?כלים שאני עושה להיכן אכניסם ?

שמא כך אמר לך הקב"ה עשה משכן ארון וכלים? אמר לו שמא בצל –אל היית?

הפני יהושע מסביר את השוני בין סדר הדברים בציווי המשכן לבין סדר בניית המשכן עצמו

פרשת תרומה

"יש לומר שמה שהקדים הקב"ה ארון וכלים למשכן היינו דרך חשיבותן , שארון וכלים היו קודש קודשים ..ולפיכך שייך להזכיר בעניין הציווי החשוב קודם,מה שאין כן לעניין סדר המלאכה ,מסתבר טפי להפך הסדר משום מעלין בקודש", מדבריו ניתן ללמוד על סדר החשיבות בעת ציווי בניית המשכן ואולם את הבניה בפועל! ראוי לבצע לפי הכלל " מעלין בקודש ולא מורידין" ,מכן נלמד שסדר הפעולות היה משקף את חשיבותן מבחינה רוחנית ולא את סדר בנייתם למעשה .

שכן כאמור המשכן הוא עולם קטן והוא מייצג את עולמנו כאן מטה , כל דיני השבת גזורים ממלאכה קדושה זו , גם אם יש דברים שאין אנו מבינים , למה הם אסורים בשבת יש לנו לבצע אותם בגלל גזירת הכתוב..

בזמן הקמת המשכן כל אחד מישראל תרם את חלקו עד שנדרשו להפסיק לתרום, ! בתרומה זו שכל אחד תרם במו ידיו ,הוא היה שותף מלא בבנית המשכן, ובכלל זה בגזירת מלאכות שבת שנבעו מכך , היד שתרמה את התרומה התאחדה עם ידו של הקב"ה על ידי קיום דבריו , ויחד הם התאחדו למקשה אחת .
כך גם בשאר המצוות ,שאדם מקיים מצווה כלשהי בשותפות עם חברו הוא למעשה מקבל כח מהיד השניה שעזרה לו לקיים את אותה מצווה האמורה ויחד שתי הידים מתאחדות עם ידו של הקב"ה

ונעשים חלק אחד ממנו יתברך בכך שהם עסקו בתורתו ובמצוותיו [כדוגמת בעל המקדש את אשתו ...כמו שגם מצויין "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו" –[שמות לא]שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן , מה כלה מתקשטת בכ"ד קישוטין ,אף ת"ח צריך להיות בקיא ב כ"ד ספרים , "לדבר איתו" –משה היה שומע מפי הגבורה והיו שונין את ההלכה שניהם יחד-כדוגמת זיכוי הרבים המשותף שלעייל.. וכך הם נהיו חלק מתורתו ,שכן בלעדי היד השנייה שתרמה למשכן יחד עם שאר היידים שעסקו במלאכה היא הייתה נשארת מיותמת וחסרת כח ומנת חלקה היה פרוד לא עלינו ...

לכן בשעה שאנו מקיימים מצווה מסויימת הבה לא נשאיר את היד מיותמת ונתאחד עם הקב"ה בקיום מצוותיו כל אחד יחד עם רעהו וכך גם נתאחד אנחנו ונקבל כח ישרות ממנו יתברך שכן הוא ברא אותנו לשם כך , "לא לתוהו בראה" והוא ממש קורא לנו , בואו קיימו את מצוותי -"ויקחו לי תרומה" ואז "תקחו את תרומתי" וקבלו כח וברכה ישירות ממני ,כמו שהשמיים והארץ התאחדו כדי להיות עדי הקב"ה למען התרות בישראל שיקיימו את מצוותיו , והאש והברד בזמן יציאת מצרים ובכך שהם עשו יחד! את רצון קונן , הם התברכו וקיבלו ממנו יתברך כח אודות לאיחוד ביניהם !שכן אם דבר דומם קידש את שמו של הקב"ה ובעקבות כך את עצמו ,קל וחומר שעלינו לנהוג בדרך זו ולתרום "כאשר ידבנו ליבו" וכך "תקחו את תרומתי," של ה" יתברך , וזאת אם נעשה זאת למען שמו באהבה! נתברך יחד בכל מילי דמיטב!

משפט וצדקה

"אין מוקדם ומאוחר בתורה". פרשת תרומה נאמרה למחרת יום הכיפורים כשירד משה מן ההר. רש"י מביא שקודם רדת משה מההר עשו את העגל, ומשה לא הגיד לישראל ציווי המשכן עד לאחר שהיו ישראל מרוצים להקדוש ברוך הוא, שזה היה למחרת יום הכיפורים.

פרשת תרומה

מדברי חז"ל אלו למדים אנו שזמן הצווי של פרשת תרומה אינו תואם למקומה בין פרשיות ספר שמות, ויש להבין הקשר בין פרשה זו לפרשת משפטים, למרות הכלל של "אין מוקדם ומאוחר בתורה".

לפי דברי ה"שפתי חכמים" נעשו למחרת יום הכיפורים שני דברים חשובים: א. "ויקהל משה את העם" לצוות על נדבות המשכן. ב. "וישב משה לשפוט את העם" – ולמה, הקדימו את פרשת משפטים לפני פרשת תרומה?

מפרשי התורה מסבירים שהקדימו את פרשת משפטים לתרומה ללמדינו שהתרומה שאדם תורם לצרכי צדקה זקוקה לתורה מיוחדת, איך ומתי מותר ומחוייב האדם לתרום. גדולה היא מצות הצדקה, ומפאת קדושתה וחשיבותה צריך להיות מוצא הצדקה ממקור טהור ולא מכספי גניבה וגזילה, ולכן קדמה פרשת משפטים כי רק כספים שרכש אדם בצדק ובמשפט, מהם יכול הוא לתרום חלקו לבנין בית המקדש, כדברי רש"י: יפרישו לי מממונם נדבה, כי רק מממון שלהם אפשר ומותר לתת צדקה.

כך אפשר להבין גם דברי המדרש: כיון שאמרו ישראל "נעשה ונשמע", מיד אמר הקדוש ברוך הוא למשה שיעשו משכן, כיון שלפני שקיבלו ישראל את התורה, לא ידעו על מושגי הצדק והמשפט ולא היתה אפשרות לצוות להם על נתינת תרומה, אבל לאחר קבלת התורה נודעו להם חוקי הצדק, אפשר היה לצוותם על תרומה.

חז"ל מציינים מספר דברים שעל נותן הצדקה לדעת. מסופר על רבי יוחנן וריש לקיש שירדו לרחוץ במרחצאות של טבריה. פגע בהם אדם אחד וביקש מהם צדקה. אמרו לו: כשנצא, נזכה בך, יצאו ומצאוהו מת. אמרו: הואיל ולא זכינו לטפל בו בחייו, נטפל בו במותו.... על שאלת הרשב"א מדוע אין מברכים על מצות צדקה כשם שמברכים על מצוות עשה אחרות, מתרצים, כי אילו היו צריכים לברך לפני עשיית המצוה היה הדבר כרוך בעיכובים והכנות ובינתיים היה העני עלול לגווע מרעב, ולכן שמו חכמינו את הדגש על כך שמצות צדקה תינתן בזריזות.

דבר נוסף שעל נותן הצדקה לדעת הוא מתן בסתר. את הפסוק בתהילים יא': "כי צדיק ה' צדקות אהב, ישר יחזו פנימו", מבארים המפרשים כי הקדוש ברוך הוא אוהב צדקות כאלה שאין העני מתבייש ולא צריך להוריד את ראשו מפני הנותן – "ישר יחזו פנימו" – צדקה המאפשרת למקבל להביט ישר בפני הנותן היות ואינו יודע מי הוא הנותן.

פרט חשוב נוסף הוא הנפסק בשולחן ערוך: "צריך ליתן הצדקה בסבר פנים יפות, בשמחה ובטוב לבב, ומתאונן עם העני בצערו ומדבר לו דברי תנחומין, ואם נתנה בפנים זועפות ורעות, הפסיד זכותו". הרצון הטוב והשמחה הנפשית, יש להם ערך בלתי משוער בשעת נתינת הצדקה. לא הכמות כשהיא לעצמה בלבד קובעת בצדקה, אלא הנתינה וצורתה, ואם אדם נותן בחיבה ובלב שלם גם חצי ככר, מציל את האדם ממיתה משונה. לכן, אין פלא שבנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה ובשנת בצורת שלא היתה בקופה של צדקה כלום והוא עמד ופרנס אשה ושבעה בניה משלו, נתברך באריכות ימים, כמובא בחז"ל: לימים חלה בנימין הצדיק ונטה למות. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובנימין הצדיק שהחיה אשה ושבעה בניה, ימות בשנים מועטות הללו ! מיד קרעו לו גזר דינו והוסיפו לו עשרים ושתיים שנה על שנותיו. זהו כוחה של הנתינה בטוב לב ובאהבה לזולת.

את הפסוק בתהילים: "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבוא ברנה נושא אלומותיו", הסביר המגיד מדובנא על הסוגים השונים של נותני צדקה. יש הנותן בשמחה ומתקיים

פרשת תרומה

בו "עשר בשביל שתתעשר", ויש הנותן בפנים זועפות לא נתקיים בו "כי בגלל הדבר הזה יברכך" ומקבל בחזרה את הפרוטה שנתן. וזה מה שנאמר: "הזורעים" – מלשון זרעו לכם לצדקה, "בדמעה" – הנותן בצער, והנותן "ברנה" – בשמחה – שניהם "יקצורו", אך ההבדל הוא שמי שהוא בבחינת "הלוך ילך ובכה" יהיה השכר שלו "נושא משך הזרע" – יקבל רק מה שזרע – פרוטה תמורת פרוטה, ואילו זה שנתן בחינת "בא יבוא ברנה", יזכה ל"נושא אלומותיו" – יתברך עד בלי די.

היה מי שאמר שלכל אדם עשיר ישנם שני סוגי אבנים יקרות. יש אבנים רגילות ויש אבנים טובות, אולם לא אצל כל אדם נמצאות האבנים באותו המקום. יש ונמצאת אצלם אבן היהלום בכיס ואבן הרגילה בלב ולבו לב אבן, ומה שעושה לצדקה, עושה מתוך צער וכאב לב. ויש שהאבן הרגילה נמצאת בכיס ויהלום נמצא בלבו ולכן לבו טוב עליו ועושה הכל מתוך שמחה. וכך לימדונו חז"ל על הפסוק במשלי "רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד". משום שרודף צדקה ימצא צדקה? אלא לומר לך: כל הרודף אחר צדקה, הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות ועושה בהן צדקה.

חובתינו ותפקידנו להחדיר לתוך ליבות ישראל את המצוה של צדקה וחסד בבחינת "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", כדברי רבי יהודה: גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר: "שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא".

ווי העמודים וחשוקיהם כסף

<u>חישוקי הכסף- חשק ההתעלות</u>

"ווי העמודים וחשוקיהם כסף"- באיזה עמודים מדובר? עמודי החצר. המאמר הזה בא לעשות סדר בנושא העמודים והקרשים, וכן לתת נקודה למחשבה, משמעות רעיונית מתוך דבריו של הרש"ר הירש, לשנים מהפרטים של העמודים: אדני הנחושת וחישוקי הכסף.

מה בין עמודי החצר לשאר העמודים

יש להבחין בין שלושה סוגי עמודים (מלבד ההבחנה בין קרשים לעמודים).

כהקדמה, יש לשים לב לכלל יפה, שמבאר מאיזה חומר עשוי כל דבר במשכן, והוא: מה שפנימי יותר- מפואר יותר, ומה שגבוה יותר- מפואר יותר.

א. הקרשים- עמדו צפופים זה לזה ושימשו קיר ומחיצה. לא היו להם ווים כי לא תלו עליהם שום יריעה (יריעות המשכן היו מונחים עליהם אך הם לא היו מחוברים לקרשים אלא מהודקים לקרקע ע"י יתדות וחבלים, מיתרים). הפאר שלהם ניכר בשני מקומות: כל הקרשים היו מצופים זהב (כמות עצומה של זהב,(! וכן האדנים שלהם היו מכסף (להמחשת העניין- ה'נעליים' של הקרשים עשויים מאותו חומר שבו עשויים גביעי כסף של קידוש).

ב. עמודי הפרוכת (המחיצה של קודש הקודשים)- תפקידם הוא להעמיד את הפרוכת לכן אין צורך שיהיו צפופים כמו בקרשי המשכן 4) עמודים ב10 אמות). היה לכל אחד אדן אחד מכסף שהעמיד אותו ובנוסף וו זהב שעליו תלו את הפרוכת. מלבד שלושת הפרטים הללו, עמודי הפרוכת היו דומים לקרשי המשכן מצד הפאר שבו בכך שהיה מצופה זהב (והטעם הוא ששניהם סמוכים לקודש הקודשים).

ג. עמודי המסך (המחיצה של הקודש)- דומים מלמעלה לעמודי הפרוכת(שבשניהם הווים מזהב), ומלמטה לעמודי החצר שעומדים על אדני נחושת(שכיון שהם מרוחקים מקודש הקודשים, השתנו האדנים להיות מנחושת). עוד שני שינויים ישנם: כמות העמודים- 5 עמודים ולא -4 כי הועמדו מחוץ לחלל המשכן (כלומר 5 עמודים ב12 אמות. ממילא 2 העמודים החיצוניים היו בשטח עובי קרשי המשכן), ציפוי ראשיהם- זהב. (בציורי המשכן מופיע מעין כדור עגול ויפה בראש העמוד. הכדור היה מצופה זהב). בנוסף, חישוקיהם- זהב.[[1]

ד. עמודי החצר (כולל מסך שער החצר)- עמדו על אדני נחושת, אך מלמעלה היה ציפוי ראשיהם וכן חישוקיהם והווים שעליהם- כסף (כמו הכלל שהעליון מפואר מהתחתון ממנו). אגב, כלל נוסף עולה מכאן: אלו השלושה (חישוקיהם, ציפוי ראשיהם, וויהם) תמיד יהיו מאותו חומר (זהב בעמודים הפנימיים, כסף בעמודי החצר שהם החיצוניים).

איזהטעם אפשר למצוא בכל ריבוי הפרטים הללו?

התעלות המתכות- התעלות האדם

רבי שמשון רפאל הירש[2]שופך אור על ענין הפאר שבסוג המתכת, פאר שעולה מהדבר שהוא נמוך במשכן לדבר שגבוה ממנו:

בחצר- רגלי העמודים נסמכים על אדני נחושת, ואילו בראשם כסף (חשוקיהם, וויהם וציפוי ראשיהם). גם פנימה יותר, במשכן עצמו- קרשי המשכן נסמכים על אדני כסף, והם עצמם מצופים זהב (וכן הווים שבעמודי הפרוכת- זהב).

ואלו דבריו:

"נחושת, כסף, זהב- זוהי ההתעלות מן הטבע הבלתי אציל. הזדככותעד כדי שלמות צרופה ובלתי משתנה. המדרגה שאליה מתעלה האדם בחצר, היא הבסיס שעליועומד המשכן, ושממנו [מהבסיס הזה] הוא מביא לידי שלמות אצילה ביותר. דירוג זה שלהמתכות קובע את את סדר השלבים שבמדורי המשכן".

האדמשנכנס למשכן עובר ממצב אנושי טבעי בלתי מזוכך, וכניסתו הלאה משולבת עם עלייהבקודש. סוג המתכות מעיד על השלבים שהאדם עובר, וכאילו יש להם אמירה: כמו שאנחנו,החומרים הדוממים, משתנים עם הכניסה אל הקודש, כך גם הלב שלך.

ישלהוסיף שגם צבע הקלעים בחצר מתאים לרעיון זה (כמבואר בהערה).[[3]

הנחושת-תחילת הדרך

הנחושת,המתכת הפחות מפוארת, מרמזת על האדם בשלב הגולמי שלו, בתחילתדרך ההתעלות. עוד דבר שהיה מנחושת הוא המזבח שעמד בחצר, שהיה עשוי עץ מצופה נחושת.גם למזבח הנחושת יש תפקיד

דומה: להעלות את האדם שחפץ להתעלות בקודש. ואלו דבריו[:[4

"מזבח העולה בא ללמד את הדרכים שעל האדם ללכת בהן כדי לעלותממצבו הטבעי, בטרם נזדקק ונתקדש... לפיכך מצופה הוא המזבח נחושת, מתכת בדרגה בלתיאצילה, ובכך צוינה תכונתו כפרוזדור, שממנו נכנסים לטרקלין".

חישוקי כסף- חשק ההתעלות

מה הרעיון שבחישוקי הכסף שבעמודי החצר? הסברנו עד כה את רעיון ההתעלות של האדם הנמצא בחצר, במדרגת הנחושת, שרצונו להתקדש. חישוקי הכסף שמעל אדני הנחושת מרמזים על החשק והתשוקה להתעלות. כשמם כן הם- חישוקים, חשק ההתעלות (גם כסף עשוי לרמז על כיסופים. אולי מדרגת הכסף היא עצמה כיסופים אל הקודש העליון יותר, מדרגת הזהב, שהגדירה הרב הירש: השלמות הצרופה הבלתי משתנה). דיוק נפלא מדייק הרב הירש בלשון הפסוק על העמודים והחישוקים: "כל עמודי החצר סביב מחושקים כסף" (כז, יז).

לא נאמר רק שיש להם חישוקים אלא שהעמודים הם עצמם בעלי תואר חדש, מחושקים, "ומכאן שה"חשוקים" אינם אבזרים הטפלים לעמודים אלא הם מציינים תכונה מתכונת העמודים. 'חשק' מורה על תשוקה עזה לדבר מה...[וכן] לחבוק דבר ולאחוז בו"...[[5

העמודים הדוממים של החצר אינם כל כך דוממים, הם מלאים חשק, הם בעצמם מחושקים...

הרב הירש לא מבאר מהו אותו החשק שאליו רומזים חישוקי הכסף החובקים את העמוד, אך מתבקש מאוד לומר שמדובר בחשק ההתעלות, חשק האדם להתעלות מעל למצבו הנוכחי, ממצב נחושת למצב כסף, ממצב גולמי למצב מזוקק. זהו חשק ההישאבות אל הקודש, חשק נפלא שמעלה פנימה את הנפש לדרגות הבאות של הקודש.

כשאדם נכנס אל המשכן, הוא מתחיל תהליך של התעלות. אף שהוא בתחילת דרכו והוא עומד עדין בחצר, הקודש בעצמו דוחף אותו פנימה ומעורר אותו לחשוק בקודש, יותר ויותר.

זהו המסר של עמודי החצר. אל תעמוד בחצר, בנחושת. כמו שהעמודים בעצמם עומדים על אדני נחושת אך הם מחושקים, מלאים תאווה וחשק, חושקים להתעלות מעלה, כך גם אתה אל תעצור אלא תן לחשק הקדושה למלא אותך, תן לעצמך להיות 'מחושק כסף' כעמודי החצר.

---

[1] ישלציין ששני עיטורים אלו מופיעים רק בעשייה (ויקהל) ולא בציווי (תרומה). נראה לומרשבעשייה מתארים גם את הפאר ולא רק את המבנה המעשי. פרטים אלו הם אחדים מיני רבים שאינם מבוררים כל צורכם בציווי, כמו למשל האם העמודים היו עגולים או מרובעים(מסתבר שהיו מרובעים כיון שלא מצינו דבר עגול במשכן, וכן אחסנתם היתה קלה יותרבאופן זה). על כן נאמר "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר" (כה, מ.אמנם פסוק זה נאמר במנורה אך נראה ללמוד ממנו על כל המשכן כולו).

[2] פרשתתרומה בסופו בהסברו על החצר (כז, יח).

[3] הצבע השולט בחצר הוא הלבן.לובן הקלעים העשויים שש (פשתן) המקיפים את החצר מסמל טהרה, "ובראש ובראשונהטהרה בתחום הווגטאטיבי של ישות האדם, כלומר בחיי ההנאה והמין. הרי זאת המדרגההראשונה שהאדם חייב לשאוף אליה, ותכונתה שלילית בלבד- התרחקות מכל דבר בלתי מקודש,מכל דבר הפוגם בטוהר נפש האדם והפוסלו מלמלא את תעודתו הקדושה. השגת המדרגה הזאתהיא תנאי לכל השתלמות חיובית" (שם בתחילת ביאורו על החצר).

[4] בסופביאורו הארוך על ענין המזבח (כז, ח).

[5] כז,י.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כ)

פרשת תרומה מתארת את הדקדוק בו צריך היה לבנות את המשכן. הפרטים היו מאוד מדוייקים, חומרי הגלם היו מאוד יקרים (זהב, כסף וכו') ודרושה היתה השקעה רבה מצד בני ישראל. השאלה היא מדוע הקדוש ברוך הוא צריך את כל זה? הרי הבורא בוודאי לא זקוק לחומריות, לזהב או לכסף. הוא נמצא בכל מקום, כך שהוא לא צריך שנבנה לו משכן. אז מדוע בכלל הוא נתן לנו את כל הציווים הללו? התשובה נמצאת בתחילת הפרשה, עוד לפני כל התיאורים של המשכן: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". הקדוש ברוך הוא לא רוצה לשכון בתוך המשכן המפואר שנבנה לו, אלא הוא רוצה שנעשה את ההשתדלות שלנו ונעבוד על עצמנו, כך שהוא ישכון בתוך כל אחד מאיתנו.

אנשים רבים יודעים שהעיקר הכוונה בלב. הבעיה היא שכאשר סומכים על הכוונה בלבד, מהר מאוד מאבדים את האמונה ושוקעים בתוך עולם גשמי של עבודה, חומריות ותאוות ללא כל רוחניות. לעומת זאת, כאשר אנו פועלים פעולות חיצוניות ומקיימים מצוות, אנו משאירים את הקדוש ברוך הוא במחשבה שלנו במשך כל היום וכך זוכים להגיע לכוונה אמתית בלב. אדם שחושב שהעיקר הכוונה, אך לא מניח תפילין ולא שומר שבת, לא יוכל להגיע לכוונה אמתית ושלמה. אדם שחושב לפני כל דבר שהוא אוכל איזו ברכה צריך לברך ובמשך כל היום לומד תורה ומחפש אילו מצוות לקיים, שומר על הכוונה שלו טהורה. הקדוש ברוך הוא לא צריך את המשכן, הוא אומר לנו שהוא לא מתכוון לשכון בו, אלא בתוכנו. אלא שכדי להגיע לכך, אנו צריכים להתאמץ ולהכין לו מקום בתוכנו, על ידי פעולות גשמיות כמו בניית המשכן, מתן תרומה והשקעה של כסף וזהב. גם היום כדי להגיע למצב שהקדוש ברוך הוא יוכל לשכון בתוכנו, אנו צריכים לעשות הכנות מתאימות לכך. לנקות את עצמנו מעבירות, לקדש את עצמנו במצוות ולתקן את המידות שלנו, כך שנכין את המקום המתאים לשכינת הקדוש ברוך הוא בתוכנו.

ויקחו לי תרומה (א,א)

פרשת תרומה כח ובחירה- ? הרב שלום יוסף ברבי

"וידבר ה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי"

בס"ד נראה לומר שהמילים שמשתמשת בהן התורה סותרות את משמעות הפסוק ואסביר:

כתיב "ויקחו לי תרומה מאת אשר ידבנו ליבו".. המילה "ויקחו" מגיעה מהשורש "לקח" שפירוש המילה הוא: נטל, אחז, קיבל לרשותו, הסיר ממקומו, כמו: "ולקח גם מעץ החיים".. "ונקח בעת ההיא" וכו. המילה לקח מייצגת משמעות חזקה, מעט כוחנית, ללא התלבטות. אף ניתן לומר שבמילה לקח מסתתרת

פרשת תרומה

הגהתה של המילה כח. לעומת זאת בהמשך הפסוק כתוב: "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו".. המילה ידבנו נובעת מהמילה נדבה ופירש רש"י שנדבה היא לשון רצון טוב.

ועוד יש להוסיף שהמילה נדבה, בנויה משתי מילים: "נד" ו-"אהבה" שהאיש המצווה לתת, מתנדנד בדעתו האם להתנדב או לא, משום שתוכו של האדם בנוי ממידות שונות ומשונות וביניהן קמצנות, שנאה, אהבה ונתינה וכו.

מידות אלו מושכות את רצונו לכיוונם ואם זכה ומידת האהבה הצליחה, הרי שהוא נדיב, שנד והתלבט ולבסוף רוחו הטובה, ניצחה ומשכה אותו לקיום מצוות הצדקה. ואם לא זכה, נקווה שיתחזק בדעתו, ולעתיד לבוא מידת האהבה תשלוט בעשייה.

אם כך נראית בפסוקינו סתירה מסוימת, הקב"ה מצווה שיקחו תרומה, לקיחה ללא פשרות נטילה ממש כעין חיוב, ולאחר מכן כתוב: ממי לקחת? מכל איש אשר ידבנו ליבו .והרי נדבה היא בגדר רצון טוב, המלצה, פעולה שאני מחליט אם לעשות או לא. בניגוד ללקיחה שכולה חד משמעית ברורה ומחייבת.

ניתן לחשב ולומר שהנפש החופשיה צריכה כח שיגביל פעולותיה בכדי שתתעצב ותתמקד בעשייה רוחנית נכונה ואמיתית. נפש אשר אין בה הגבלה משמעותית הינה נפש מפוזרת ופרוצה.

וכן בחינוך הילדים, למרות אהבתנו הרבה לעוללינו הקטנים מוכרחים אנו, בין לטיפה לחיבוק ובין מיני מתיקה, למחמאה, להקרין ולהשפיע כח הגודר את נפשם המפוזרת של ילדנו, כח שמראה בבהירות לילדנו, שיש מאחריהם חומה בצורה ואיתנה.

וכן בפרשתנו משתמש הקב"ה ב"לקיחה" שכל כולה מייצגת את הכח, ההחלטיות שאינה משתמעת לשתי פנים. ובהמשך מודיע הקב"ה למשה לקחת מהאיש שהחליט לנדב. אם כן איך נשזרת הכוחניות בבחירה?

כך התשובה: ההכוונה הראשונה של הקב"ה, ההכוונה החזקה(ויקחו), היא למעשה הדרכה הנצרכת מאוד לבן האנוש הקיים בעולם. ללא הכוונה ברורה זו, יכול אדם ליפול לבאר שחת, ממש כגינת גן אשר אינה מטופחת ע"י גנן, שתוך זמן קצר הופכת לגינת פרא מפוזרת ומבולגנת (תרמודינמיקה).

זה שצריך לתת קבע הקב"ה קביעה חסונה ואיתנה, ללא עוררין. איך לתת, כמה לתת, מתי לתת, באיזו צורה לתת, זו כבר ההחלטה של האדם.

העיקר שהאדם מודע לכיוון הנכון. מכאן, הוא יכול להתעלות או להישאר סטטי להתחזק או להסתפק במה שהוא. אך ליפול לתהום, הוא לא יפול, הוא תחת הדרכה. דוגמא: אדם שצונח בצניחה חופשית יכול במהלך הצניחה להסתובב באויר הקר, לצעוק מאושר, לזוז מצד לצד, לפרוש ידיים ורגליים ולחוות את הצניחה בשלמות. אדם אחר, יכול להישאר קפוא ללא תנועה ובליבו תפילה שתסתיים כבר הצניחה. ההבדל בינהם הוא פשוט, לאותו אדם שנהנה וחווה את הצניחה בשלמות אין מצנח בתיק התלוי על גבו, ההנאה שלו היא רגעית, ההתרסקות תגיע ,עכשיו או מאוחר יותר. האדם השני נכון שאינו בשיאו בזמן הצניחה אך מצנח(הדרכה) יש בתיקו.

הקב"ה העניק לנו כיוון, הדרכה, הטווית דרך ברורה. כל עוד שאנו על השביל, זה בסדר שחלק ילכו לאט וחלק יותר מהר, חלק יהנו מהדרך וחלק יתמקדו במטרה, העיקר, שהם על השביל.

פרשת תרומה

אך חלילה אם אין בידיעתם הברורה מהו השביל הנכון ומפת הדרך האמיתית אינה בנמצא, זה לא משנה מה הם יעשו, בין אם הם יהנו מהצמחייה הירוקה ומהשדות העצומים הפרושים מסביבם, ובין אם הם סתם ילכו להם בבטלה, בכל מקרה למקום הנכון הם לא יגיעו..

זוהי דרכה של התורה, לקיחה, הטוויה, הדרכה, כיוון ברור ולאחר מכן נדבה, בחירה החלטה עצמית, ותחושת סיפוק אמיתית.

על כן נאחל לכולנו שנלמד לקבל באהבה את ה"ויקחו" החזק והמשמעותי בכדי שנוכל לרצות להעניק לקב"ה ולסביבה בהנאה ובשמחה.

בהערכה רבה הרב ברבי

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה,א-ב)

בספר שבט מיהודה להגה"ק רבי יהודה גרינוואלד זי"ע הביא בשם רבו הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע שהנה הדבר ידוע אשר במלאכת המשכן שרתה ברכת ה', שיותר ממה שהתנדבו בני ישראל נמצא להם לצורך המלאכה, וסיבת הברכה היתה על ידי הרצון שהיה לבני ישראל בעת התנדבם תרומה, כי כל איש ואיש חשב בלבו הרי הכסף המובא כאן מטרתו לבית ה' ולמקום השראת שכינתו, ואם כך, היתה תרומתי צריכה להיות כפולה ומשולשת עד מאות פעמים, אך מה אעשה וכל אשר יש לי נתתי עד כי תם הכסף, והנה התשוקה הנפלאה הזאת להוסיף ולהרבות בהבאת נדבה, זה גורם ברכה ושפע על כל הניתן בפועל.

וזה מה שמרומז בפסוק "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה", שיביאו בני ישראל תרומה מחפציהם, ו"מאת כל איש אשר ידבנו לבו", פירוש מחלק הנדבה שהיא בלב ורצון כל איש אך לא יצאה אל הפועל משום שאין לו, מחלק זה "תקחו את תרומתי", דהיינו שעל ידי זה תשרה במעשה ידיכם...

כן פירש הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זי"ע נוסח התפילה (ברכו ישתבח) "הבוחר בשירי זמרה", שהשי"ת בוחר במה שנשאר אחר הזמרה, היינו בשיריים שנשארים בלב, ואין ביכולת האדם להוציאם בפיו, כי כשנשאר דבר מה שאי אפשר להוציא מפיו מכח אל הפועל זה הוא סימן לדבר שבקדושה, ולכן צריך האדם להרגיש בעצמו אחרי שגמר להתפלל שאף אם אמר לפניו שירות ותשבחות מ"מ עדיין לא התחיל להללו ולשבחו באמת, ובזה רוצה השי"ת יותר מהזמרה שאמר לפניו...!

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה,ב)

ידועה קושייתו של האלשיך הקדוש: מדוע נאמר "ויקחו לי תרומה" ולא "ויתנו לי תרומה"?

במדרש רבה מבואר העניין: ללמדך שהנותן תרומה למצווה לוקח ומרוויח יותר משווי הכסף והזהב שנתן ולפיכך נאמר "ויקחו".

מעלת עושה הצדקה גדולה היא עד מאוד, ועל כך מובא בספר "קב הישר": אמר רבי יוסי על הפסוק "וצדקה תציל ממוות" יש אילנא דחיי ויש אילנא דמותא. והעושה מעשים טובים מחזיק באילנא דחיי והעושה מעשים רעים מחזיק באילנא דמותא, והאי גברא דאחזיק בצדקה ויהיב פרנסה לעני, שע"י הצדקה הזו החזיק באילן החיים והתיש והכניע את כוח אילן המוות!

פרשת תרומה

וכתב האר"י ז"ל, שכל מצווה שאדם עושה נרשמת אות אחת מכ"ב אותיות התורה הרמוזה באותה מצווה על מצחו, וכשהוא עושה מצווה אחרת נמחקת האות הראשונה ונכתבת האות של המצווה השנייה שעשה, אבל אות של מעשה צדקה אינה נמחקת לעולם, ועל כך אומר הפסוק "וצדקתו עומדת לעד".
כל אחד יתאר לעצמו איך נראה מצחו, כמה אותיות ומעשים של צדקה חקוקים עליו. אוי לו לאותו אדם שבמצחו יש רק אות אחת ושאר המצח נקי...! ומכאן יסוד גדול לנותן הצדקה עד כמה צריך הוא לעשות זאת בסבר פנים יפות, ודרושה מאתו חכמה גדולה למען נתינת הצדקה באופן שהמקבל לא יעלב ולא ייפגע.

מעשה נפלא על כך מופיע בספר "מחשבת התורה":

מסופר על רבי אברהם אבן עזרא, מפרש התורה הנודע, שהיה כל חייו עני מרוד ונדד ממקום למקום. באחת מתקופות נדודיו הגיע לפני שבת לעיר אחת. באותו מקום היה נהוג שבעלי הבתים של העיר מקבלים אורחים לפי סדר מסוים קבוע, שאין לשנותו. בשבת זו מקבלים אורחים תושבי העיר שהגיע תורם, ובשבת הבאה מארחים את האורחים הבאים אחריהם בתור.

איתרע מזלו של האבן עזרא שהיה צריך להתארח אצל אדם שהיה מפורסם בקמצנותו הגדולה. אותו אדם, במטרה לחסוך מהוצאות השבת, היה נוהג לרוץ לשוק מאוחר מאוד סמוך לשבת ולקנות את שיירי המאכלים שנותרו ביד המוכרים, שיריים אלו נמכרו באותה שעה בזול. לאחר מכן הוא מיהר לביתו וביקש מאשתו שתכין אותם מהר כדי שתספיק לבשלם לפני שבת.

ובאותו יום שישי, שבו הגיע האבן עזרא לעיר, עבר בעל הבית בשוק בשעה מוקדמת, שלא כדרכו, וראה שם דג יפה וטוב וחמד אותו בלבו. הוא התמקח שעה ארוכה עם המוכר עד שהצליח להוריד את מחירו ולקנותו. והנה לפני כניסת השבת נודע לו מהממונה על האורחים שהגיע תורו לקבל אורח לאותה השבת. פניו של אותו אדם חפו. צר היה לו מאוד לתת לאורח מנה יפה מאותו דג. קמצנותו היתה כה גדולה עד שלבו לא איפשר לו לתת משלו לזולתו. בלית ברירה הוא רץ שוב לשוק וקנה שלושה דגים קטנים, ישנים ומעופשים עבור האורח. בבואו הביתה הוא ביקש מאשתו שבליל שבת תגיש לאורח את הדגים הזולים והישנים, והוא עצמו ימצא כבר דרך שלא לאכול אותם בתואנה כל שהיא. לאחר מכן, כאשר האורח יהיה שבע מהמאכל הרע, יאכל הוא את הדג היפה.

בליל שבת כאשר התקרבו בעל הבית ואורחו האבן עזרא לבית, הריח האבן עזרא את ריח הדגים המעופשים והבין מיד מיהו מארחו ומהי מגמתו, אך לא אמר מאומה. והנה, לאחר הקידוש ונטילת ידיים כאשר הגישה בעלת הבית את הדגים המעופשים לאורח, גחן האבן עזרא אל אחד הדגים והחל ללחוש לו מילים שונות, לאחר מכן הוא עזבו ופנה לדג השני וכן לשלישי. בעל הבית תמה מאוד על מעשיו של אורחו ושאל אותו לפשר מעשיו והאם ח"ו אין הוא עושה כישוף בלחשיו עם הדגים. ענה לו האבן עזרא שהוא כותב פירושים על התורה ותמיד הוא רצה לברר כיצד התרחשה קריעת ים סוף. והנה עתה בראותו דגים ישנים מאוד הוא סבר שהם מאותה תקופה ויהיה באפשרותם לספר להם על קריעת ים סוף, אולם הדג הראשון לא זכר וכן השני, ואילו הדג השלישי אמר שיתכן שאחיו הגדול הנמצא במטבח זוכר זאת.

בעל הבית הבין את הרמז והתבייש על כך שהוא נהג במידה כ"כ בלתי הגונה כלפי אורחו. הדברים חדרו ללבו והוא החל מהרהר על דרכו הנלוזה ועל מידת הקמצנות הקיצונית שאליה הוא נגרר עד שחייו וחיי בני משפחתו הפכו לקשים, עצובים ובלתי נסבלים.

המעשה מלמד אותנו שמידת הקמצנות פוגעת בראש ובראשונה באדם עצמו, עד ששבתותיו נעשות חול

וכל חייו הופכים למסכת של צער. הדרך היחידה היא להתנער מאותה מידה רעה, להיות בעל לב רחב, ולהוציא הוצאות כראוי ולחיות חיים שיש בהם הנאה מעולמו של הקב"ה.

על כך ציוותה התורה: "ויקחו לי תרומה", התרומה הינה גם לקיחה, היא מסייעת לאדם לחיות כראוי בעולמו של הקב"ה. התורה מצווה גם: "פתוח תפתח את ידך", פתיחת היד פותחת גם את הלב, ולבו של האדם מסוגל באותה שעה הן לקיים מצוות והן ליהנות מעולמו הנפלא של בורא העולם, וידע האדם שעיקר מה שיש לו בממונו הוא מה שנותן לצדקה. וגם אם יש לו ממון הרבה אך מונח הוא כאבן שאין לה הופכין, ולא נעשה בו כל שימוש. דומה הוא ממש לסוכר הנמצא בשק גדול ובתוכו זבוב, ואותו זבוב מתהלך להנאתו ואוכל מהסוכר. האם יכול הזבוב להתפאר שהוא עשיר ויש לו הרבה אחרי שהוא סגור בתוך השק. והרי אין בכוחו ליטול הכל. כן גם לגבי העשירות, ממון אשר נותן אדם ממנו לאחרים שייך לו. הנותר כלל אין בטוח ששלו הוא.
וב"ראשית חכמה" נאמר: "הרחמנים ומאכילי רעבים ומשקי צמאים ומלבישי ערומים ומחלקי צדקות עליהם נאמר 'אמרו צדיק כי טוב'".

בזוה"ק פר' בשלח נאמר: חשובה צדקה שלאחר פטירת הנותן מקדמת והולכת לפניו הצדקה ומושכת אותו למקום עליון קדוש ונורא שנקרא "כבוד", להיצרר שם בצרור החיים כמ"ש "והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך". ומעלתה גדול עד מאוד לזכות בבנים צדיקים כי רק הנשמות הגדולות זכו אבותיהם לנוחלם בזכות מצוות הצדקה וגמילות חסידים שעשו. וידוע על תלמידי חכמים גדולים שהאירו את העולם בתורתם בזכות מצוות הצדקה של הוריהם. וידוע שגם הבעש"ט הקדוש ירדה נשמתו לעולם הזה בזכות צדקות אביו שהירבה לגמול חסידים

ויקחו לי תרומה (כה,ב)

במדרש ילקוט שמעוני מובא על המילה: "ויקחו" זה שאמר הכתוב (משלי ד") "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו". התורה נקראת לקח טוב
יותר מכל סחורה שבעולם.

בענין זה אמר רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", משל נפלא:

כפרי אחד הגיע לעיר הגדולה לבקר את ידידו והלה הוליכו והראה לו את נפלאות העיר.

בתחילה הוביל אותו לחנויות של תבואה. היו אלה חנויות עם מחסני ענק, מלאים בשקי תבואה, אורז, סוכר וחביות שמן. לאחר מכן הראה לכפרי את חנויות הבדים והאריגים שבעיר.

חנויות אלה לא היו גדולות כל כך ועל מדפיהן הייתה סחורה מרובה, אבל לא במידה גדושה.

לאחר מכן ראה הכפרי את חנויות המשי שהיו קטנות יותר מחנויות הבדים, בחנות לכלי כסף היו בסך הכל שני ארונות, בחנות הזהב ארון אחד ובחנות לאבנים טובות ומרגליות ישב המוכר ותיקו בידו...

כאשר חזר הכפרי לכפרו סיפר לכולם את אשר ראה בעיר ואמר: תמה אני כי במרכז העיר מצויה חנות לאבנים טובות והלא אין בה כמעט סחורה... מוטב היה להם לבני העיר להעמיד במרכז העיר את חנות התבואה...

בין השומעים היה גם בן עיר אחד, וכאשר שמע את הדברים צחק ואמר: כפרי שכמותך! האינך מבין? ככל

שהסחורה יקרה יותר כך אינה מצויה בשפע.

לעיתים מחירה של אבן טובה אחת מרובה פי כמה מאלפי שקי תבואה!

כן הוא גם הנמשל אמר ה"חפץ חיים" התורה היא ה"סחורה", היקרה והטובה ביותר בעולם!

אמנם, מעטים הם בני התורה ומחזיקיה אולם כל אחד ואחד דומה לאבן יקרה שדמיה מרובים ביותר! לעיתים שקול אדם אחד לפני המקום כאלפי בני אדם אחרים!

ויקחו לי תרומה (כה,ב)

מדוע כתוב "ויקחו לי תרומה" ולא כתוב "ויתנו לי תרומה"?

אין זאת אלא משום שבנתינת הצדקה אנו מקיימים מצווה גדולה, לכן בנתינה זו אנו לוקחים לעצמנו מצווה.

וכך אמרו חז"ל במדרש רבה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, עושה העני עם בעל הבית".

אמנם בעל הבית הוא הנותן פרוטה לעני, אולם העני גורם לבעל הבית שיקיים מצווה השווה יותר מאלפי זהב וכסף!

מעשה שהיה בגאון רבי הלל מקולומיי, מגדולי תלמידי ה"חתם סופר", שבהיותו בחור ישיבה התאכסן ואכל אצל אחד מבעלי הבית שבעיר פרשבורג.

יום אחד האריך ה"חתם סופר" באמירת השיעור, ורבי הלל איחר לארוחת צהריים בבית מארחו.

כעס בעל הבית על בחור הישיבה, צעק עליו והעליב אותו מאד.

עזב רבי הלל את הבית בבושה ושלח להודיע למארחו כי מיום זה והלאה לא יוכל עוד להתארח בביתו.

הבין בעל הבית כי טעה ולא נהג כראוי לכן בא אל הישיבה וכאשר פגש את רבי הלל שאל: על מה חרי האף הגדול? מדוע אינך רוצה לבוא אל ביתי עוד?

במסחר, אתה מקבל חלק בתורה שאני לומד ובתמורה אתה נותן לי מקום ללון ומזון להחיות את נפשי. אולם אם מסחר הוא זה, מה מקום יש לך להתרגז עלי כאשר אני מאחר אל ביתך? והרי עסקתי בתורה בזמן זה, לא בכדי אחרתי לבוא.

אין זאת סיים רבי הלל כי לדעתך אתה "נותן" ואני "מקבל", אם כך הם פני הדברים אינני מעוניין בכך משום שאיני חפץ להיות נתמך.

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה,ב)

מובאת במדרש שאלה: למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים? התשובה לכך היא: זהו מה שכתוב (תהלים קיט, קכא): "עשיתי משפט וצדק". ודברי המדרש הללו טעונים באור – כי לכאורה לא מובן כיצד

WIKIVORT
הוורטיס שלנו לכולנו

פרשת תרומה

מבאר הפסוק "עשיתי משפט וצדק" את הסמיכות של פרשת תרומה לפרשת משפטים?

הנה, בהמשך לפסוק "עשיתי משפט וצדק" בקש דוד המלך: "בל תניחני לעושקי". ולכאורה לא מובן מה הקשר בין תחילת הפסוק לסיומו.

וכתב לבאר בספר "דעת סופר", שישנם בני אדם המרבים בצדקה מפני שיש להם אופי של רחום וחנון, כי קשה להם לראות אנשים סובלים, ולכן הם מחלקים צדקה לרב. והללו, גם ללא שהתורה היתה מצוה עלינו לתת צדקה, היו חולקים מהונם עם אחרים.

ולעמתם ישנם אנשים שמטבעם הם אכזריים, כך שאם התורה לא היתה מצוה עלינו לאהוב את הזולת ולנהוג כלפיו ברחמים, היו הללו ששים ושמחים לגרום סבל לאחרים. אלו היו נקלעים למצב שצריך לבצע פסק דין של עיר הנדחת – להרוג את כל יושביה, היו הללו מן הסתם מראשוני המתנדבים...

כיצד, אם כן, נוכל לדעת מהו המניע האמתי של אדם הנותן צדקה – היאך נדע אם הוא עושה זאת מאחר שה' ציוה עליו ולא מפאת אופיו הנאצל?

מסתבר מאד שאדם המקיים את כל המצוות – את המצוות הדורשות, כביכול, אכזריות, וגם את המצוות הדורשות, כביכול, רחמנות – אות היא כי הלה מקיים את המצוות לא מפני שזהו טבעו, אלא מפני שה' ציוה עליו, שכן הוא לא נמנע מלקיים את המצוות הדורשות אכזריות, ולא התלהב מהמצות המתאימות לרחמנות.

ועל כך אומר דוד המלך: "עשיתי משפט וצדק", כלומר עשיתי גם משפט, אלו הן המצוות שהן בבחינת דין, וגם צדק, כלומר מצוות שהן בבחינת צדקה וחסד. אם כן מוכח שלא פעלתי על פי הטבע שלי, אלא מתוך רצון לקיים את דבריך, ולפיכך "בל תניחני לעשקי", שלא יאמרו עלי שאני אכזרי או רחמן, וקיימתי רק את המצוות שהאופי שלי רודף אחריהן.

ועל פי זה מיישבים היטב דברי המדרש. כוונת השאלה למה נסמכה פרשת תרומה לפרשת משפטים, היתה להקשות, שאין לכאורה קשר בין השתים, שהרי פרשת משפטים עוסקת בדינים – ב"משפט", ואלו פרשת תרומה מבססת כלה על מתן תרומות של בני ישראל, ועל כך הוא משיב, כי הפסוק "עשיתי משפט וצדק" מבאר את הקשר, דהינו כמו שדוד אמר על עצמו שעשה את שני סוגי המצוות, והן יחדיו מעידות על כוונתו לשם שמים, כך עם ישראל, כשהוא מקיים את שני סוגי המצוות, עדות היא לכך שכוונתו לשם שמים.

ויקחו לי תרומה וגו' אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה,ב)

יש לדקדק מה הוא הכפילות "תקחו את תרומתי" , וכבר הרגיש בזאת רבינו חיים בן עטר , וביאר בשני אופנים. וז"ל (בדרך השני) עוד ירצה לומר שאינה חשובה ליקראות "תרומתי" אלא המובא מנדבת לב האדם, והוא אומרו מאת אשר וגו' תקחו את תרומתי. אבל "המעושת" (שאינו ברצונו) לא קראה תרומתי אלא "תרומה" דכתיב ויקחו לי תרומה. עכ"ל. כלומר הפסוק מדבר בשני סוגי צדקה, זה שניתן שלא ברצון נקרא תרומה , אבל זה שניתן ברצון נקרא תרומתי - תרומת ה' כי חשובה היא לפניו.

ובזה תראה ההפרש שאצל תרומתי הזכיר השי"ת "לב" שאמר אשר ידבנו ליבו. והענין י"ל כי 'כבוד' הוא גימטריא 'לב' . לרמז לאדם כי לכבד את האל הגדול הוא ליתן לו את הלב כלומר בשמחה וברצון. כי בזה מראה שאוהב את האל יתברך. וכבר ידוע מ"ש רבותינו על קרבנו של קין לעומת הבל. (ותראה ' 'הבל

אותיות ').

'הלב והנה יש לפעמים שאדם נותן צדקה אשר נתבקש עליה, והוא נותן, אך אין ליבו שלם עם הנתינה כי נתנו מתוך שלא רצה להתבייש או לאיזה סיבה. וחבל על זאת. כי הלא כבר נתת למה לא תתן בלב שלם, והשגת את כל המצוה.

בדומה לזה אדם נותן מתנה לחבירו ואשה לרעותה, עקב אירוע שמחה וכדומה. אלא שאמנם נותנים, אבל ליבם בל עימם, כי אין נותנין מלב מלא, ולא זו הדרך. הלא כבר הוצאתם הוצאה למה לא יקבלנו המקבל (התמים) במתנה גמורה ובלב חלוט. מה גם שלפעמים נתינת דבר איש לאיש שלא ברצון רק מחמת כסיפותא, יש בו כחשש גזל כאשר העירו בזה האחרונים, וכתב זאת רבינו אליעזר פאפו בספרו "פלא יועץ" (מע' כללות). וראה עוד במציעא (דף כב.) ובחכמת מנוח שם.

אשר על כן, יתקן כל אנוש את ליבו ויתן צדקה בשמחה ובלב שלם. ומה שנותן יתנו ברצון ובלב שלם. וכן מתנות ודורונות אשר שולח למקורבו ולחבירו יתן בלב שלם ובפרט אם המקבל איש חסר אמצעים שאז הוי ה"מתנה" בגדר מצות "צדקה" כנודע

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת (כה,ג)

שואל רבנו יוסף חיים בספרו "אדרת אליהו": המלה "מאתם" לכאורה מיותרת, שהלא גם אלולא נאמר הדבר בפרוש, היינו מבינים שמאתם באה התרומה, והיה די באומרו "וזאת התרומה אשר תקחו זהב וכסף ונחשת".

עוד הקשה: מפני מה ציוה השי"ת להביא לצורך מלאכת המשכן ט"ו מינים של תרומות - זהב, כסף, נחושת, עורות אילים, עצי שטים וכו', ולכאורה היה לו לצוות על ישראל לעשות את כל המשכן מזהב שהוא המובחר מכל, או לכל הפחות מזהב וכסף בלבד, ומדוע ציוה שיביאו גם נחושת ושאר מינים שהם זולים יותר?

ועונה ה"אדרת אליהו" תשובה אחת על שתי השאלות: מדובר הרי בצבור גדול שנדב לצורך הקמת המשכן, ובתוך עם רב כזה אי אפשר שיהיו כולם שווים לטובה בנתינת התרומה, כי יש אשר יתנדב בשמחה, בטוב לבב ובזריזות, ואלו יהודי אחר נודב את אשר הושת עליו בעצלתים ולבו בל עמו.

ורצה השי"ת שתהיה הנדבה בשמחה ובטוב לבב, באהבה וברצון ובזריזות גדולה, וגם רצה שלכל ישראל יהיה חלק וזכות בבנין המשכן, ואם יצוה שיעשו הכל מזהב דוקא, הגם שודאי היו ישראל מקיימים את צוויו יתברך, מכל מקום אפשר שלא היו כולם מתנדבים, וגם אם היו כולם מתנדבים - חלקם לא היו מביאים את נדבתם באהבה, ברצון ובזריזות גדולה.

לכן ציוה שתהיה הנדבה מכמה מינים, ביניהם מינים זולים, כנחושת וכיוצא בה, ומעתה ודאי יביאו כולם נדבה לצורך המשכן בלב שמח, כי מי שצרה עינו להביא כסף וזהב - יביא נחושת, שמחירו זול יותר, ונמצא שלכולם יהיה חלק בנדבת הרצון והשמחה.

זהו שנאמר: "וזאת התרומה", כלומר הרי הנך רואה שצויתי להביא תרומה גם מינים זולים יותר. ומדוע? משום שרוצה אני ש"תקחו מאתם", כלומר מכללות עם ישראל, ולא מיחידים בלבד, לכן אני מצוה על "זהב וכסף ונחושת ועורות אילים מאדמים וכו'", כדי לזכותם שיוכלו כולם להביא את תרומתם בלב שלם.

אבל בלאו הכי אפשר היה לעשות את כל המשכן וכליו מזהב דוקא או מכסף וזהב דוקא, ולקחת את כל התרומה מאיש פרטי נדיב לב או ממקצת אנשים פרטיים אשר יודע ה' את טוהר לבם שיתנו גם את המובחר שבידם בשמחה ובטוב לבב.

ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו (כה,ט)

וברמב"ם (סופ"א מבית הבחירה ה"כ) פסק דאין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקודש ואם נעשו מתחילתן להדיוט אין עושין אותו לגבוה.

ובפרשת דרכים (דרוש יב) הקשה, דמאחר דקיי"ל הזמנה לאו מילתא היא למה יאסר לגבוה בהזמנתו להדיוט.

עוד צ"ע על מש"כ מהרש"א בח"א שבת (כב, א) בשיטת הרא"מ דכיון דבימי החשמונאים היו כולם טמאי מתים איך עשו המנורה בטהרה שלא תטמא את השמן, ותי' שהיה מנורה של עץ עשויה כבר בידי מי שהוא במקום אחר ולא נטמא שם ונטלוה ע"י פשוטי כלי עץ וכו', וצ"ל דאותו איש שעשאה כבר כתבנית המנורה גם בשל עץ עשאה באיסור לר"י דגם בשל עץ אסור יע"ש, והשתא נהי נמי דמה שעשה מנורה של שבעה קנים באיסור של לא תעשון אתי אינו מזיק דיעבד אבל איך יכלו להשתמש כיון שנעשה להדיוט כפי דברי הרמב"ם הללו.

והנראה לענ"ד, ובהקדם מש"כ המבי"ט בקרית ספר למקור האי דינא מהכא את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו, הרי כלים כמו משכן ובמשכן כתיב ועשו לי לשמי שיהי' עשיתו לגבוה, וא"כ אין זה ענין להזמנה כלל רק גזה"כ שדין כלים כדין משכן ושאר הרבה דברים שיהיו עשוים לשמה.
וא"כ מיושב נמי האי דמנחות דהתם באש ועצים של מזבח עוסק הש"ס דאין להם דין כלי שרת והם נשרפים ודאי אין אנו יכולים ללמוד מדין כלי שרת הנ"ל, אלא דמ"מ כיון דאיכא הקישא דעל עצים על המזבח אנו תופסים מה דמסתבר יותר שלא יהי' משנשתמשו בהם הדיוט, ואין לומר אין היקש למחצה ולרבות גם עשיה לשמה כמו מזבח, דכבר כתבו דבדבר שאין סברא כלל לרבות הסברא מכריע שלא לומר אין היקש למחצה, וכאן ודאי מסתבר דעשיה לשמה לא שייך בעצים כמו מזבח וכלים.

ולהמתבאר דזה מדין עשיית כלים, יש להסתפק אם זה מעכב רק מצות עשית כלים רצוני, דאם לא עשאה לשמה לא ישתמש בה כיון דלא נעשה כדין כלי שרת, אבל לעולם אם עבר ולקח מהנעשה להדיוט וקדשה ע"י דין עבודתה מחנכתה נעשה כלי שרת כדין, אלא דלא קיים דין עשיית כלי שרת, או דמעכב לגמרי דגם דיעבד לא הוי ככלי שרת כלל ונשאר ככלי חול, והיה נראה מסברא כצד הראשון דרק דין כלי לא קיים אבל אינו מעכב העבודה דיעבד.

וראיה לענ"ד בזה מפסחים (סו, א) דלמחר כל אחד הביא סכינו לפסחו מביתו, והקשו תוס' שם דכיון דסכין כלי שרת איך הביאו מביתם ותי' דהקדישום עכשיו, והשתא תקשה דאם סכין כלי שרת, א"כ הוא ג"כ בכלל דיהי' עשיתו לגבוה והני סכינים לא נעשו רק להדיוט ודין כלי שרת מעכב דיעבד דהא מקדש דם אצואר בהמה כדאיתא בסוטה (יד, ב) וברש"י שם, ומסתמא לא פליגי הני פוסקים דסברי סכין כלי שרת אדינא דהרמב"ם שהוא מירושלמי.

אמנם אם נימא כצד הראשון דדין זה אינו מעכב בגוף קדושת כלי שרת רק בעשיתו, א"ש דבע"פ לא הי' בשום אופן אפשרות להכין מאות אלפי סכינים המקודשין מתחילתן והוצרכו להביאם מתוך ביתם ולוותר על דין זה בשב ואל תעשה כיון דאינו נוגע לקדושת העבודה כנ"ל, וא"כ א"ש ד' המהרש"א הנ"ל דכיון

דהמנורה גם בנעשה ביד הדיוט עכ"פ מקדשת כשנעשה אח"כ כלי שרת, לא היו יכולים אז לחוש לדין עשיתו לשמה כדי שלא לבטל ההדלקה כלל וכלל.

בטבעות אהרן יהיו הבדים לא יסורו ממנו (כה,טו)

מסורת בידינו כי "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא", דהיינו: אין לך דבר שאינו רמוז בתורה הקדושה. והגאון מוילנה זצ"ל כתב, כי כל מאורעות העולם מקטן ועד גדול רמוזים בתורה. נספר סיפור אחד השייך לפרשתנו, שיעיד על הכלל כולו. המעשה, מעשה שארע במצרים לפני כמאתיים וחמישים שנה.

בנו בן העשר של אחד מעשירי המדינה ברח מביתו, וניתק קשר עם משפחתו. שני אחיו נשארו במחיצת האב העשיר, ועם מותו ירשו את רכושו. כעבור זמן מה הופיע עלם חמודות וטען שהוא הבן הנעלם. מזה כשלושים שנה נע הוא ונד, ראה עולם, ועתה בשמעו שהוריו נפטרו הגיע לקחת את חלקו בירושה.

הוא עמד בחקירה צולבת, סיפר פרטי פרטים על הוריו וקרוביו, על המעון והריהוט, מקרים ומאורעות שזכר מילדותו. ביקשו האחים לפצותו בסכום נכבד ולהפטר ממנו, אך הוא דרש להביא שמאי ולשקול לידיו שליש במדויק. חרה בו אפם, ואמרו: "אין אתה אחינו, ולא ניתן לך דבר"! התעצמו בדין, והגיע משפטם עד למלך.

תמה המלך: "היכן היית שלושים שנה, מדוע לא כתבת מכתב."? הסביר שנלקח בשבי במדינת הודו, ונבצר ממנו ליצור קשר עם העולם החיצון עד שאזר עוז וברח משביו. סוף דבר, נלאה המלך לרדת לחקר האמת וקצרה יד חכמיו. אמר המשנה למלך: "רואה אני שהנה חוזר על עצמו סיפורו של פרעה". והסביר: כשקצרה יד המלך והחרטומים, שלחו לקרוא לנער עברי שיאיר עיניים, כי אין פיקחים כיהודים! הורה המלך לצאת לרחוב של עיר, ולהביא לפניו את היהודי הראשון שימצאו.

באותם ימים חי במצרים צורף זהב צנוע, ושמו אהרן פרדו. עניו היה ונחבא אל הכלים. חצי היום עסק במלאכתו וחצי היום הקדיש לתורה. בלילה ההוא חלם אהרן פרדו שהוא ניצב בבית כנסת כלול בהדרו, מפואר כטרקלין מלכים וגדוש בנכבדי עם. הוציאו ספר תורה וקראוהו לעלות ראשון, והנה הפרשה פרשת תרומה, ושליח הציבור קורא: "בטבעות אהרן יהיו הבדים לא יסורו ממנו". תיקנו אהרן: "בטבעות הארון"! אך שליח הציבור בשלו: "בטבעות אהרן" וייקץ והנה חלום.

הלך להתפלל ונפשו פוזרה עליו. אכל, והוא הוגה בחלומו המוזר. הלך לחנותו, וכפריה ישישה נכנסת. לא היה זה סוג הקונים הרגיל, מה עוד ששמה עיניה בטבעות משובצות ורבידי מרגליות. "היש לך כסף", שאל בחשד, חס על זמנו. "עתה אין לי", ענתה בקול חורק, "עכשיו באתי לברר מחירים. מחר אהיה עשירה, ואבוא לקנות בכסף מזומן".

תמה הסוחר: "מאין יהיה לך מחר."? וענתה: "בני מנהל משפט נגד אנשים עשירים, והיום יוכרע המשפט לטובתו". להגה ופטפטה, סיפרה על בנה וחכמתו, ואיך הבטיח לחלצה מכפרה הדל ולהנחילה חיי עושר ורווחה. סוף דבר, הבטיחה לשוב ולקנות ביד רחבה.

הכפריה הלכה, וערבי עשיר הגיע. ביקש לראות מספר טבעות יקרות, והציע לסוחר שיבוא איתו לביתו ואשתו תבחר את הטבעת שתשא חן בעיניה. ניאות הסוחר, סגר את חנותו והלך עם הערבי. הלכו בכיכר העיר והנה אנשי משמר המלך לקראתם. עצרו את הסוחר ולקחוהו עימם לארמון: הן נצטוו להביא את היהודי הראשון שימצאו!

ירא וחרד הובהל אהרן פרדו במעלה מדרגות השיש, הובל דרך החצר רחבת הידיים ושדירת העמודים, מסדרונות וקשתות והנה עומדות רגליו בטרקלין הארמון, והוא זהה לטרקלין שראה בחלומו, אלא שבמקום בימה ניצב כס מלכות מרהיב ביופיו, והמלך בכבודו ובעצמו פונה אליו, מספר לו השתלשלות המאורע ושואל לדעתו. התבלעו עשתונותיו, מה יענה ומה יאמר. והנה הבזיק במוחו רעיון. הביט בטוען ליורשה, ואמר: "האין שמך כך וכך."? חוורו פניו, והצורף המשיך: "האין אתה יליד כפר פלוני? בנה של אישה פלונית..."!? פקו ברכיו של השקרן, והודה בכל כזביו...

השתאו הכל, כיצד חשף היהודי את התרמית, איך הסיר את הלוט!?

סיפר להם על חלומו, וכיצד הבין את פשרו: "בטבעות הארון אותיות "אהרן" יהיו הבדים". בגלל הטבעות אותן באה האם הערביה לרכוש אצל אהרן, התחוור סיפור הבדים ונחשפו הכזבים!

נענה המלך ואמר: "כשיש כזו תורה, אין זו רבותא להיות חכם"...

מבית ומחוץ תצפנו (כה,יא)

וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו

ודרשו חז"ל על כך(יומא עב, ב):'מבית ומחוץ תצפנו' - אמר רבא כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם.לכאורה כונת חז"ל לומר, תלמיד חכם שראית עליו בהתנהגות מסויימת שאין תוכו (הצד הפנימי) כברו (הצד החיצוני) אלא למעשה מתנהג באופן אחר מהדמות אותה הוא מציג כלפי חוץ, דע לך שהוא 'מזוייף מתוכו' ורק מנסה להתכסות באיצטלא דרבנן ואינו עונה להגדרה 'תלמיד חכם'.

ויש לשאול על דרשה זו מס' שאלות:

א. האם חז"ל צריכים כלל להשמיע לנו שאדם שרק מציג את עצמו כלפי חוץ כתלמיד חכם, שאינו תלמיד חכם? (וגם איך שייך להשתמש בביטוי "כל 'תלמיד חכם' שאין תוכו כברו..." הרי היו צריכים לומר 'כל 'אדם' שכלפי חוץ ת"ח ואין תוכו כן, אינו ת"ח') .

ב. איך אפשר ללמוד מארון העדות שתלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כברו, הרי אדרבא, הארון היה עשוי מעצי שיטים ורק היה מצופה מכל צדדיו בזהב טהור באופן שאף אחד לא היה יכול להבחין בחומר האמיתי ממנו היה מיוצר (והיה לכאורה מתאים לומר אף על הארון עצמו ש'אין תוכו כברו').

ג.האם להנ"ל לא יותר ראוי היה ללמוד זאת מן המנורה שהייתה כולה "מקשה אחת זהב טהור" (שמות כה, לו) ?

וביאור העניין:
כי בניגוד להבנה הפשוטה של המדרש, לא ציפוי **הזהב** הנוצץ ההוא זה שמסמל את התלמיד חכם אלא דוקא **העץ** הפשוט ממנו היה עשוי גוף הארון הוא שמסמל אותו [כמו שפרש"י את הפסוק במדבר יג, כ) "היש בה עץ אם אין" : אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם.]ולכן תלמיד חכם אינו נמשל כאן למנורה.
ומאמר חז"ל הנ"ל מתייחס לאדם שללא ספק אמור לענות על ההגדרה 'תלמיד-חכם' ולא באדם מזוייף ח"ו.
אלא שתלמיד חכם על אף שבמהותו ובתוכו אמור להיות ענוותן ופשוט כמו עץ, כלפי חוץ צריך להיות אצילי ומכובד בהתנהגותו ובהליכותיו ואינו יכול להתנהג בזולות כאחד העם וכפי שמפרט הרמבם בתחי'

WIKIVORT
הוולטיס שלנו לכולנו

פרשת תרומה

פרק ה' מהל' דעות "כשם שהחכם ניכר בחכמתו ובדעותיו והוא מובדל בהם משאר העם כך צריך שיהיה ניכר במעשיו במאכלו ובמשקהו ובבעילתו ובעשיית צרכיו ובדבורו ובהילוכו ובמלבושו ובכלכול דבריו ובמשאו ובמתנו ויהיו כל המעשים האלו נאים ומתוקנים ביותר" ואת חלק זה מסמל ציפוי הזהב החיצוני של הארון. עד כאן החלק הפשוט.
כוונת חז"ל להשמיע לנו במאמר זה חידוש נוסף. כשם שהארון היה מצופה אף כלפי פנים בזהב טהור ונוצץ, כך 'תלמיד חכם' לא רק בהתנהגותו החיצונית צריך להתנהג ולהתנהל בצורה מכובדת, אלא אף בתוך תוכו צריך שתהיה בו גם קורטוב של גאווה עצמית על היותו תלמיד חכם ומרומם מן העם הפשוט,כמאמר חז"ל במסכת סוטה "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית של גאווה'' (אך כמובן שאסור שגאווה זו צריכה להיות במינון מועט ומדויק ושעדיין יהיה ענוותן במהותו),ואת חלק זה מסמל הציפוי זהב הפנימי של הארון.
ולסיכום: ת"ח צריך להיות פשוט וענוותן במהותו)**כעץ**(. אך כשם שכלפי חוץ צריך להתנהג במכובדות ואצילות כדי שהמון העם יכבד אותו ואת התורה שהוא מייצג)**ציפוי זהב חיצוני**(, כך כלפי פנים צריכה להיות לו מידה מסויימת של גאווה וכבוד עצמי כדי שגם הוא יעריך את עצמו ואת התורה שהוא לומד) **ציפוי זהב פנימי**(. ואם התורה שלומד אינה מביאה אותו לכך אין ראוי לו שיקרא בתואר 'תלמיד חכם'.

מבית ומחוץ תצפנו (כה,יא)

מכאן דרשו חז"ל (יומא עב) שכל תלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כברו.

בגמרא ברכות כח סיפרו חז"ל שרבן גמליאל הכריז:
כל תלמיד שאין תוכו כברו לא ייכנס לביהמ"ד, ביום שהעבירו את ר"ג מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא, סילקו את שומר הפתח ובאותו היום נתווספו שבע-מאות ספסלים בבית המדרש.

שואל הרה"ק רבי יואל מסאטמר: איך ידע השומר מי מהבאים "תוכו כברו" ומי לא? ולמה הגמרא מסיימת שהתרבו ה'ספסלים' בבית המדרש. מה העיקר, הספסלים או התלמידים?

והוא מתרץ בחריפות: השומר שעמד בפתח הודיע לכל מבקש שרצה ללמוד תורה, שכל המקומות תפוסים כבר. חייבים לעמוד או לשבת על הרצפה. ממילא רק מי שרצה באמת ללמוד, נכנס. לאחר שהוסר השומר מפתח בית המדרש ונכנסו מאות תלמידים שאין תוכם כברם, נאלצו להזמין מאות ספסלים חדשים כיון שהללו לא הסכימו ללמוד ללא מקום ישיבה נח.

ועשית בדי עצי שטים (כה,יג)

הארון והבדים:
הבדים הם שדרכם נראית חיבתו של ה', לישראל:
התורה מצווה כך: "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו"
מהי המשמעות של האיסור הזה?

במאמר זה נבחן את טעם האיסור והאם זה באמת שייך תמיד או הכוונה היא רק בזמן החניה במדבר או אולי דווקא בזמן המסעות והאם מותר היה להזיזם בתוך הטבעות? ומה לגבי הארון בזמן הבית? ועוד& נשאל למה באמת יש בכלל צורך בבדים בזמן הבית?

ועוד יש לשאול מה באמת מטרת הבדים? ברור שבפשט זה כדי שיהיה אפשר לשאת או הארון אבל האם יש משמעות עמוקה יותר ומעלה גבוהה יותר במהות הבדים והסיבה לאיסור של הזזתם מן הטבעות?

פרשת תרומה

יתכן לומר כך:

הארון שבו הלוחות ועימו ספר התורה שהיה ההולך לפניהם קדימה ומאיר לישראל את הדרך. אכן את הדרך הפיזית אך בעיקר הייתה מטרתו של הארון והתורה שהתוכו להאיר את הדרך הרוחנית האמיתית, הארון יש בו את האור והוא עמוד האש אשר לפני המחנה. וידוע מחז"ל שהארון היה נושא את נושאיו מבני קהת, בדרך נס.

'ארון'- נושא בקרבו שני משמעויות 'אורן' ו'נורא' ולכן יכולה האש הזו מצד אחד, לחמם, לבשל וליתן הנאה לאדם וחמימות, ולעומתה יכולה גם יכולה& האש הזו האור הזה לשרוף, הכל תלוי בהמקבל וגישתו הנכונה אל הקודש פנימה.

מסתבר שהארון על שלושת חלקיו + הכפורת והכרובים, היה כבד מנשוא, ארון זהב ארון עץ ושוב ארון עשוי מזהב וכפורת אכן משקלם רב מאוד ואולי זה מתקרב בערך ל1000 קילו. יש חשש שהטבעות שבתוכם הבדים ישברו או יקרסו מרוב הלחץ של המשא הכבד הזה, ולכן יש המדייקים מהמילה 'על ארבע פעמותיו' שהיו הטבעות יצוקות בשלושת הארונות זהב, עץ, זהב, ולא רק בחיצוני.

עוד יש לומר ויש כאן גם מסר שהבדים הם הנותנים אפשרות להחזיק את התורה. מה הכוונה? "עץ חיים היא למחזיקים בה" יש לתורה צורך שיחזיקו בה. ועוד שהבדים מייצגים את ארבעת הצינורות שמחברים את מי שבחוץ אל התורה שבפנים.

אם נדמה את התורה למוח ואת הבדים לעצבי הראיה ולעצבי השמיעה דהיינו, לעין הרואה ולאוזן השומעת נראה לומר שע"י הראיה ועצבי הראיה המתפשטים מימין לשמאל ומשמאל לימין ומחברים את שבחוץ עם מה שבפנים וכן עצבי השמיעה שכשהקולות מועברים למוח דרך& העצבים הללו, ולכן יתכן שטעם האיסור הוא שלא נסיר את אוזנינו מלשמוע את דבר ה' וכן את העין 'עין הבשר' שלנו, תתחבר רעיונית אל העין האלוקית וזה אולי מה שאפשר לומר על הפסוק "וכל העם רואים את הקולות". וכי ניתן לראות בעין את מה שצריכה האוזן לעשות&? ראיה ושמיעה לדבר ה'. וזה העניין של 'לא יסורו ממנו'.

לגבי בדי הארון בזמן הבית:
מובא בגמרא שבדי הארון היו בולטין ודוחקים את הפרכת כלפי ההיכל דהיינו כלפי הקודש כדמות 'שני דדי אשה'. ובאמת למה יש צורך בכך ועוד לדמות לדבר שכזה?

אכן יש והכהן מצווה להזות מן הדם בהיותו בהיכל על פני הפרכת בין שני בדי הארון. דהיינו בין שני הבליטות של קצות הבדים שמדמים 'שני דדי אשה'. ועוד הרי שצריך הוא הכהן לשמור על טהרת המחשבה ולא שיהיה לו חלילה הרהור של תאווה או עבירה ולא מחשבת פיגול וכדומה ובאמת איך אפשר? דווקא בעת הזו ובמקום הזה לבוא לכאורה ולנסות להכשיל את הכהן בהרהור שכזה?

אלא יש לומר אולי דווקא שיש בו במעשה הזה כדי להגביר בנפש הכהן את אהבת ה' שהיא יותר מאהבת האדם, את האשה ואת גופה לצורך העניין כי הלוא בבני אדם עסקינן.

וכדי שהבדים יהיו במצב בו הם דוחקים את הפרכת 'כשני דדי אשה' היו צריכים להזיזם קימעה בתוך הטבעות ממערב למזרח, ומכאן ראיה שהאיסור הוא רק לא להוציאם לגמרי, אך להזיזם בתוכם ניתן. מה היתה מטרת הטבעות?

בס"ד

פרשת תרומה

לשתי תכליות באו הטבעות:
א. למשא.
ב. לכבוד ישראל והיו כאילו הן ארבע טבעות.

באמת הן הן אחד. בשעת משא היו מונחים בולטין משני הצדדים בשווה ובשעת עמידה היו מזיזין את הבדים לחוץ כדי שיראו כשני דדי אשה. והיה הציווי על בצלאל שיביא את הבדים כדי לשאת – באופן שיהיה ראוי לשאת. וכן עשה בצלאל. משה רבנו תיקן את הבדים באופן שיהיו נראין כשני דדי אשה – תיקן אותם על מתכונתם.

הכהנים תקנו אחר כך בשעת מסע שיהיו ראויים לנשיאה. (הנצי"ב.)

כמה טבעות היו2 ? "ושתי טבעות" – ויותר היה נראה שהיו שמונה טבעות, שתים על צלעותיו לשים שם הבדים בעת הנסיעה והיו בשליש העליון. וארבע על פעמותיו סמוך לרגליו ששם היו הבדים קבועים בעת חניה. מלבי"ם

תחילה כאמור אומר הרד"ק כי משכו את הבדים כלפי חוץ ידנית, פיסית. הנימוק למשיכה היא לפי שלא היה צריך עוד לשאת בכתף, שהרי עם הכנסתו לבית קדשי הקדשים, אין מוציאין את הארון עוד לא למסעות ולא למלחמה.

בנוסף טוען הרד"ק כי הארכת הבדים נועדה לכך שכאשר הכהן גדול נכנס לפני ולפנים, הוא ייכנס ישירות בין הבדים. הצורך בהארכה להסבר זה, הינו מפני שקדש הקדשים בבית ראשון, גדול פי שניים מגודלו במשכן.

הרד"ק מבין כי אורך הבדים הוא עשר אמות, ובדבריו הוא נוגע בסוגיה נוספת הקשורה לענייננו - מיקום& הארון בקודש הקודשים. הרד"ק טוען כי לא נתנו את הארון סמוך לכותל המערבי של קודש הקודשים, מכיוון שסידור כזה היה מונע את בליטת הבדים. לטענתו הזיזו את הארון ממרכז החדר מזרחה, וזאת על מנת שיגיעו למרחק כזה מן הפרוכת שם הבדים יוכלו לבלוט בפרוכת.

התוספות שם במנחות צח' - טוענים כי:
"דוחקין ובולטין בפרוכת ודומין כמין שני דדי אשה - מעשה נס היה. דארון באמצע קדשי הקדשים היה ולכל צד היה עשר אמות ומקום ארון אינו מן המדה כדאיתא בפרק קמא דמגילה (י:) ואם כן אפילו למאן דאמר שהבדים נשמטים לצד אחד, היאך מגיעים עד הפרוכת הא לא היה אורכן עשר!
אלא ע"י נס האריכו הבדים עד שהיו דוחקין ובולטין ונראין כשני דדי אשה לחיבתן של ישראל" (מנחות צח:).

לדעת רבנו בחיי, הבדים בימי יאשיהו נתקצרו בימיו וחזרו לאותה מדה שהיו בימי משה, ויאשיהו ראה בכך סימן לכך שהארון מזומן ומתכונן לנסיעה. על פי הבנה זו, הארכת הבדים בימי שלמה היא סימן מובהק לקביעות, למנוחה, לאחיזת נצח במקום, ואילו הקיצור הוא סימן של הכנה לסילוק.

כדי שיהו מגיעין מכותל זה לכותל זה, ולא יותר. ומדרש רבותינו (ראה יומא נד. ורש"י כאן): ויראו ראשי הבדים- בפרוכת שכנגד הפתח, באמה טרקסין; יכול יהו מקרעין בה? תלמוד לומר: ולא יראו החוצה; הא כיצד? דוחקין ובולטין כמו שני דדי אשה. כעניין שנאמר 'בין שדי ילין' (שיר השירים א', יג)" (מלכים א ח', ח).

לסיכום ניתן לומר כך:
חז"ל מדמים כמשל את ראשי הבדים הבולטים שמראיהן כשתי בליטות בפרוכת שדומים הם לשני דדי אשה.

והנמשל הוא ליילוד המתחבר לאימו ביניקה ובמזון לו הוא זקוק מדדי אימו והיניקה הזו כל כך חשובה בימיו הראשונים ונותנים הם לילוד את מזונו ומשום כך מדמים חז"ל בנמשל להראות חיבתו של מקום לישראל עמו שעם ישראל הם הלוא בניו של מקום וחיבורם לתורה הוא מזונם הראוי והחיוני להם& אכן ראוי להמשיל את בליטת ראשי הבדים בפרוכת לדדי אשה.

עוד ניתן לומר שיש מסר בהארכת הבדים מן הפנים אל החוץ מעין הרצון האלוקי להרחיב את ההצטמצמות של הקדושה האלוקית בקו"הק, לשאר חלקי המקדש ומשם בהתרחבות אין סופית לעולם כולו.

כך הקב"ה מראה חיבתו אל עמו ישראל ומחכה לקירבתם כל הזמן, ואז נדע אנו שה' אוהב אותנו ומראה חיבתו אלינו,
אנא, גם אנו נראה לו אהבה נשמור מצוותיו ונחיה ע"פ תורתו כל הימים. אמן ואמן!

והבאת את הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את הארן בהם (כה,יד)

נשיאתו של הארון לא היתה מעשה טבעי כלל וכלל, ועל אף שהבדים הובאו בתוכו כדי שהכהנים יוכלו לשאת אותו, למעשה – הוא נשא את נושאיו.

גילוי ניסי זה ארע לעיני כל ישראל בעת חציית הירדן – לאחר שעם ישראל כלו עבר, הלכו הכהנים אחורנית והמים חזרו לזרום, או אז הרים הארון את הכהנים, שכביכול נשאו אותו, והעביר אותם מעל לנהר.

נשיאת הארון באפן על- טבעי זה משמשת גם כמשל לענין הפנימי הרמוז בו, הלא הוא הקשר בין לומדי התורה לבין התומכים בהם, בין יששכר לזבולון.

לעתים נדמה שזבולון הוא התומך ביששכר והוא המחזיק אותו, אולם האמת היא שדוקא יששכר הוא זה שמחזיק את זבולון ומאפשר לו חיים בעולם הבא ואף חיים בעולם הזה.

מסופר על רבי אליעזר גורדון, ראש ישיבת טלז, אשר בהיותו אברך צעיר לימים ישב והגה בתורה, כשחמיו מחזיק אותו ודואג לכל צרכיו.

באחד הימים הגיע אל החתן כתב הזמנה לשמש ברבנות באחת מן העיירות הסמוכות. כשראה החותן את ההזמנה, אמר לחתנו הצעיר: לשם מה עליך ליטול עול רבנות על כתפיך? הישאר אצלי והמשך ללמד, וההסכם בינינו ישאר על כנו!

שנים חלפו, פרנסתו של החותן נקלעה לקשיים ועול החזקת המשפחה הצעירה החל להכביד. החותנת, אשר דאגה למצבו הכלכלי של בעלה, באה וטענה לפניו: "אולי כדאי לשחרר את האברך לדרכו? עד מתי ישב אצלנו? הלא אם נשלח אותו –לא תחסר לו פרנסה, שכן כל הזמן מגיעים אליו כתבי מנוי לתפקידים רבניים שונים".

פרשת תרומה

השיב לה בעלה: "איני יודע מי מחזיק את מי... אני – אותו, או שמא הוא –אותי...".

הענין שב ונשנה פעמים אחדות, עד שלבסוף נכנע החותן, פנה לחתנו הגדול ורמז לו שיתכן שכדאי לו לקבל תפקיד של רבנות עיר, ולהתמחות בשאלות מעשיות ובאופן כזה להתקדם יותר...

רבי אליעזר קבל את הדברים והודיע שיענה לכתב המנוי הבא שיגיע.

לא חלפו ימים רבים וכתב מנוי לרבנות העיר טלז הגיע אל החתן, הוא מיהר להענות להצעה, וביום שבו עזב את העיר לכוון טלז, מקום מגוריו החדש, השיג אותו שליח מהיר, שבא לבשר לו כי החותן נפטר, ועליהם לחזור מיד להלוויה...

בשעת ההלוויה עמדה החותנת ובקשה לדבר, ובבכי בקשה את סליחתו של בעלה. אמת דבר –הבינו הכל –אכן אין איש יודע מי מחזיק את מי...

ועשית שנים כרובים (כה,יח)

"ועשית שנים כרובים זהב, מקשה תעשה אותם וכו׳ "(שמות כה,יח)

הכרובים הם מלאכים קדושים (יחזקאל י) ופניהם פני נערים (סוכה ה:).

הקשה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל מדוע פרש רש"י את הפסוק **" ויגרש ה׳ את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים"** (בראשית ג,כד) מלאכי חבלה ?

ותרץ שבני הנוער יכולים לגדול ולהיות מלאכים קדושים או מלאכי חבלה חלילה. תלוי היכן הם שוהים ומבלים ! אם על ארון הברית ובקודש הקודשים , אזי יהיו למלאכים קדושים. ואם הם בחוצות , על אם הדרך, יהיו למלאכי חבלה... בדומה לזה.בשעתו כאשר בני ברק היתה ישוב קטן . והציבו עמוד תאורה ליד ביתו של החזון איש. ועל זה אמר החזון איש שכאשר הוא יוצא מהבית ורואה שיש צל ענק מתמשך והולך למרחקים. וככל שאני מתקרב לעמוד החשמל , הצל נעלם.כאשר אני ממשיך והולך , הצל שב ונמתח לפני.ככל שאני מתרחק, הולך הצל ומתארך.

ולמדתי, שככל שאנו מתרחקים מהאור, אנו מרגישים וחשים יותר ויותר "יש", וככל שאנו מתקרבים אל האור, אל חוכמת התורה וחכמי התורה בדורות הראשונים. אנו נוכחים יותר ויותר בקטנותינו ובאפסותינו.(והגדת, הרב יעקב גלינסקי) שבת שלום וחודש טוב

והיו הכרובים פורשי כנפיים (כה,כ)

מה באמת מסמלים הכרובים? אכן פירושים רבים ניתנו לנו ע"י החכמים בכל הדורות למהותם של הכרובים אך הפעם נתמקד בפירושו הנפלא של המלבי"ם.

הוא רוצה לומר שכוונת סיכוך הכנפיים מעל הארון משמעותו היא, שבארון הלוא נתונים הלוחות ומה יש בהם? עשרת הדברות. ומה יש ב10 הדברות5 ? מצוות בין אדם לחבירו ו5 מצוות שבין אדם למקום. ההנהגה היהודית צריכה להיות מעתה כזאת שתתן כיסוי הלכתי ומדיני מושלמת& של המלך ושריו הממונים על קיום המצוות שבין אדם לחבירו דהיינו רווחה כלכלית ויחס הוגן שבין בני האדם שלא יזיקו אחד את השני ולא יקלקלו אחד לשני ולא שישעבדו עריצים את הנחותים במצבם הסוציו אקונומי הנמוך..

ולעומתם יעמדו על משמר הדת, הכוהנים משרתי ה' שיכוונו את קהל עדת ישראל והשמירה על קיום המצוות שבין אדם למקום ומה שהתורה אומרת 'ופניהם איש אל אחיו' הכוונה שיהיו המלך והכהן בשיתוף מלא ובשקיפות ללא תחרות מעל הכפורת מעל התאוות השלטוניות שלכאורה נתונה בידם, אלא יעשו כל מעשיהם לשם שמים אם זה יילך, אז הארון יילך לפני המחנה ישירות& לארץ ישראל, אך אם יהיו שיבושים בהנהגה הזו, או אז נצפה לעיכובים רבים בדרך לארץ ישראל והמצב של הכהונה והמלוכה בבית שני יוכיח. ועוד לפני כן, עם המנהיג 'יפתח הגלעדי' שבימיו הכהן הגדול היה פינחס הכהן. והיתה בעיה מי יבוא אל מי להתיר הנדר?

נציין שכשמלך ישראל& נתקל בבעיה מדינית, הולך הוא אל הכהן הגדול שמשרת בשנים ההם את פני ה' ושישאל את הקב"ה באמצעות האורים ותומים ואז ידע את אשר יעשה.
ממלכת כהנים וגוי קדוש:
הרי לנו עוד קשר יפה בין מלך ישראל המייצג את המלוכה, לכהן הגדול המייצג את הכהונה. אנו מחכים בעת הזאת להחזיר מלוכה נכונה לישראל וכהונה מושלמת לתוככי המקדש ואז יתקיים בפועל "ופניהם איש אל אחיו" תהיה הנהגת כלל ישראל באופן היותר רצוי לפני האלוהים ועד שנזכה לכך, נתפלל על כך ונשאף לכהונה ומלוכה ואולי זה הכוונה העמוקה בפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ... גם מלך וגם כהן בשלמות הראויה ובאופן הרצוי.

ועשית מנורת זהב טהור... ירכה וקנה... ממנה יהיו (כה,לא)

רש"י: ירכה היא הרגל של מטה העשוי כמין תיבה, ושלושת הרגלים יוצאים הימנה ולמטה.

סבי הגה"ק רבי יחזקאל טויסיג ממטרסדורף זי"ע מסביר בספרו תפארת יחזקאל הסבר נחמד לשם מה הוזקקו לשלושה רגלים מאחר שכבר היה יכולה המנורה להיות נתמכת ע"י הירכה שעשויה כמין תיבה כדברי רש"י: ומסביר כך, משום דאיתא במשנה (אבות א.ב) "הוא היה אומר: על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים".

ובגמרא (יבמות קט:) "כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו. ואמר רב הונא: כל העוסק בתורה בלבד, דומה כמי שאין לו אלוה וכו'".
ובגמרא (עבודה זרה ה:) "אשריכם ישראל בזמן שעוסקים בתורה ובגמילות חסדים יצרם מסור בידם". ועל כן, הרוצה לזכות בכתרה של תורה, עליו לשלב עמה "עבודה וגמילות חסדים", ואז תורתו מתברכת, ויצרו מסור בידו.

והנה מנורה רומזה לתורה כמאמר חז"ל (בבא בתרא כח:) הרוצה להחכים ידרים, וסימנך מנורה בדרום. אמנם כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו, ועל כן עליו לשלב כל הג' עמודים יחדיו, דהיינו, "תורה עבודה וגמילות חסדים". ולכן יש למנורה ג' רגלים, לרמז שרק אז יש קיום להתורה אור, אם משלב עמה כל שלושת העמודים...!

ולחידוד העניין אביא בפניכם את הסיפור הבא:

עם התמנותו כרב בקהילת פראג, הרבה הגה"ק בעל הנודע ביהודה זי"ע להוכיח את בני עדתו על התרפותם מלהחזיק ידי עניים. משנוכח לדעת שדברי תוכחתו נופלים על אוזניים ערלות, הלך לרחובה של עיר, אל בין הסוחרים העומדים שם, ועשה עצמו מתעניין במכירת סחורה. כשראו זאת הסוחרים תמהו מאוד, מה לו לגאון הגדול בין הסוחרים.

WIKIVORT
הוולטיס שלנו לכולנו

פרשת תרומה

אחד הסוחרים אף הרהיב עוז בנפשו ושאלו על כך. ברוב חריפותו השיבו הנודע ביהודה: הנה אנחנו רואים כי שולחן שיש לו שלושה רגליים אם נחסרת לו רגל אחת, מניחין תחתיו איזה דבר וסומכין אותו, ושוב יכול השולחן לעמוד כבתחילה. אולם אם נשברת גם הרגל השניה, אי אפשר לסמוך השולחן עוד, והעצה היא לקצץ חלק מהרגל השלישית עד שהושלחן יעמוד בגובה שווה עם שתי רגליו האחרות.

והנמשל: הנה חכמינו זכרונם לברכה אמרו: (אבות פרק א' משנה א') "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים".

כאשר נחרב בית המקדש נשברה רגל אחת והיא "העבודה". באו חכמינו זכרונם לברכה ואמר: איזוהי עבודה שבלב? תפילה, ונשאר העולם עומד כבתחילה. כעת, כאשר אנשי עדתנו קופצים את ידיהם מלחונן דלים, אזי גם הרגל השניה גמילות חסדים נשברת, ואם כן, על מה יוכל העולם לעמוד ולהתקיים?

על כן, אמרתי בליבי, אלכה גם אני אל השוק ואשבור גם את הרגל השלישית התורה ואז יוכל העולם לעמוד ותבל בל תימוט...

וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כֶסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקֶּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו (כו,יט)

"אדוני" רק רגע!

בפרשת השבוע אנו קוראים על המפרט הטכני של בניין המשכן - הכולל פירוט מדויק של המבנה הפיזי על מידותיו ומרכיבי היסוד שלו, וכן פירוט כלי הקודש שציווה הבורא להכין ולהכניס לתוכו.

כמובן שכל פרט ופרט בבנין המשכן היה מדויק ומדוקדק והכיל בתוכו סודות עמוקים ורמזים נשגבים וטמירים והיה מכוון כנגד שמות הקודש והעולמות העליונים בצורה מופלאה ביותר ולמעלה מהשגת אנוש (עיין אור החיים כ"ו א'), ואין ספק שעל כך נאמר "אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ" (תהלים קמ"ד ט"ו).

אך ברשות הרבים וברשות היחיד וברשות הקוראים החביבים נתעמק הפעם באחד מפרטי המשכן, הלא הוא "הָאָדֶן".

נתונים טכניים:
* מיקומם של האדנים היה מעל ומתחת קרשי המשכן.
* החומר ממנו עשויים היה "כסף".
* צורתם הייתה "קובייה חלולה".
* מטרתם לאחד ולחבר את הקרשים.

לכל קרש מקרשי המשכן היו בקצוות שתי רגלים מלמעלה ושתי רגלים מלמטה, ולכל "אָדֶן" נכנסו שתי רגלים משתי קרשי המשכן (לדוגמא: רגל אחת של קרש א' ורגל אחת של קרש ב'), ועל ידי האֲדָנִים התאחדו כל הקרשים מלמטה ומלמעלה והמשכן הפך ליחידה אחת.

ומה כל כך מיוחד במידע הזה עד כדי כך שבחרנו להעלות אותו לכותרות ולהתמקד בו בפומבי? איזה מסר ושדר אנו כבר יכולים להוציא ממנו לחיי היום יום - אשר ישדרג אותנו מבחינה רוחנית וירומם אותנו עוד קצת בעבודת ה'?

בס"ד

פרשת תרומה

האזינו אחי ורעי, הסכיתו ושמעו יְדִידַי את התוכן העשיר והמסר הכביר שמלמדים אותנו אדני המשכן, אשר הוא חיוני לכל אדם באשר הוא. אך טרם נצא לדרך ונדון בגוף המאמר - נפתח בהקדמה צרה וקצרה, אשר תועיל לנו להבנת הדברים.

ובכן, אין זה סוד שבכל בית יש "אדון" - הלא הוא ראש המשפחה ירום הודו, הבעל של האישה... האבא של הילדים... זה שמנווט את ההשקפה וההליכות והצביון של הבית... האדם שֶׁשְּׁמוּרָה לו זכות המילה הראשונה והאחרונה בכל נושא... וכאן בעצם טמונה כל הבעיה. מדוע?

רבים וטובים ומתוקים וחמודים בטוחים שאַדון זו מילה נרדפת לשליט ועריץ ופריץ הרודה באנשיו בכל כוחו ומשתרר עליהם בכל נפשו ומשדר לבני עדתו בכל רגע שהוא הבוס הרשמי והמוכתר הבלעדי, ומי שֶׁיַּמְרֶה את סמכותו ומרותו - יועמד על מקומו וייענש ביד קשה ובזרוע נטויה, ואותם אנשים חמודים אינם יודעים ידיעה פשוטה ובסיסית ומאוד עסיסית:

אותיות השורש של המילה "אדון" הם האותיות "א - ד - ן", ובאותיות אלו בעצם רמוזה המהות והמטרה של האדון וצורת ההנהגה שלו - וכפי שמלמדים אותנו אדני המשכן, וכדלהלן:

א) האָדֶן במשכן היה מונח למטה, על הארץ, במקום הכי נמוך, והיה נושא על גבו את כל משא קרשי המשכן.
וזה מלמדנו שאדון אמיתי הוא ההפך משוטר ונוגש ודיקטטור ושתלטן אשר רוכב על כולם מלמעלה ומקריב את הציבור למען עצמו ונוחותו. "אדון אמיתי" הוא אדם שנמצא מלמטה מתחת לכולם - ונושא על גבו את עול הכלל, ולמרות זאת הוא מתמודד עם התפקיד בדממה ולא מתמרמר מכך. ומהי מטרתו המרכזית של האדון...?

ב) אַדָנֵי המשכן היו מחברים ומאחדים בין קרשי המשכן, ובאמצעותם עשרות קרשי המשכן הפכו ליחידה אחת.
מטרת האדון הבעל והמנהיג "לאחד" את בני החבורה, ולתמוך ולחבר בין כולם. בין האישה לילדים הרכים, ובין הילדים הגדולים שבבית לילדים הקטנים, וכמובן שעל האדון מוטל לאחד את עצמו עם כל בני הבית. וכיצד באמת עושים זאת...?

ג) האָדֶן במשכן היה חלול.
אדון אמיתי אמור להיות "חלול" - בבחינת "צינור מעבר" שדרכו מועבר השפע לכולם והקשר עם כולם.

במילים אחרות: אדון אמיתי הוא האוזן קשבת של בני הבית, מעין "הכותל המערבי" שכולם פונים לשם בשעת צרה ושואבים ממנו תמיכה ועצה ועזרה, אדון אמיתי צריך להיות פתוח לשמוע - ופתוח להשפיע ולעזור ולתמוך ולייעץ ולהושיע - כפי כוחו.

האמת היא שעל פי חכמנו ז"ל הדברים הרבה יותר עמוקים, ואלו תורף דבריהם הקדושים:

גילו לנו חכמי התורה שהבעל הוא בבחינת "שמש" המשפיעה חום וחיות ואור על הסביבה, ואילו האישה בבחינת "ירח" אשר אין לו אור עצמי, ומקור האור שלו מגיע מקרני השמש הפוגעות בו ומאירות אותו.
[בלשון חז"ל הבעל הוא כנגד בחינה שנקראת "קודשה בריך הוא" - משפיע (זוהר משפטים קי"ד ע"א), והאישה כנגד בחינה שנקראת "שכינתיה" - מקבל (ריקאנטי בראשית ב' כ"א, שומר אמונים הקדמון וויכוח ראשון אות כ"ז), וכמו שמצאנו בשיר השירים שהקדוש ברוך הוא נמשל "לבעל", וכנסת ישראל -

השכינה - נמשלה שם "לאישה"].

במילים מדויקות יותר, בורא עולם משפיע את השפע לזוג דרך הבעל - והבעל משמש כצינור חלול המעביר את השפע לאישה ושאר בני הבית, ואם הבעל חוסם את הקשר עם בני הבית ולא מעניק להם את השפע המגיע להם - אזי הוא בוגד בתפקידו וחטאו גדול ורם, והבעל הזה עובר על דברי הגמרא הקדושה שכתבה כך (חולין פד:): לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו [יסתפק במועט], ויכבד את אשתו ובניו "יותר ממה שיש לו" [שאם אין לו - אזי ילווה כסף עבור צרכיהם (מהרש"א שם)], שהן תלויים בו [עיני אשתו וילדיו נשואות אליו ומצפים "ממנו" למלאות חסרונם], והוא תלוי במי שאמר והיה העולם.

ומי שמעמיק ומדקדק בדברי הגמרא הללו מבין שהדברים תקפים לא רק לגבי "מזון גשמי" - אלא גם על "מזון נפשי" כמו נשיאה בעול ומתן תמיכה ועצה בשעת צרה, שהרי הגמרא פתחה במילים "לעולם יאכל אדם"... והגמרא לא המשיכה באותה מטבע "ויאכיל את אשתו ובניו"... אלא כתבה "ויכבד את אשתו ובניו"... ומדוע שינתה הגמרא את הלשון? להורות לנו שהאדם צריך להשקיע בבני ביתו את כל מה שנכנס במילה "כבוד"! מזון, תמיכה נפשית, עצה בשעת צרה, נשיאה בעול וכו'.

אין ספק שמי שמבין זאת היטב וחי כך וליבו "חלול ופתוח" כלפי בני ביתו, אזי האחדות המושלמת מנת חלקו והוא ואשתו וילדיו נהפכים ליחידה אחת, ממש כפי שהאדנים איחדו את כל הקרשים למשכן אחד.

ד) ציינו מקודם שאַדְנֵי המשכן היו מונחים מלמטה - והם נשאו את כל המשא הכבד והעצום של קרשי המשכן, ולמדנו מזה שכך צריך להתנהג אדון אמיתי כלפי עדתו, ולא להיות שליט ועריץ עליהם. כעת, לאחר שעיכלנו את הנקודה הזו, אפשר להוסיף את העדכון הבא:

אומנם אַדְנֵי המשכן היו מלמטה, מתחת לקרשי המשכן, אך בל נשכח שגם בו זמנית היו אדנים מלמעלה - מעל הקרשים. ומה זה מלמדנו?

אמת ויציב! הבעל אמור להיות מלמטה ולסחוב את משא הבית, זהו תפקידו וחובתו. אך מצד שני הוא לא אמור להיות נטול דעה וחוט שידרה אשר דעתו כפופה לבני הבית, אלא הוא צריך להיות מעל כולם - בבחינת מנהיג ומכוין ומורה דרך ומנווט. חובתו לעמוד בפרץ ולשמור על צביון הבית וטהרת ההשקפה הצרופה, ואל לו להיכנע לאף אחד בערך עליון זה. הבעל אומנם נמצא מלמטה מתחת לכולם, הוא היסוד והמעמיד, אך בו זמנית הוא גם נמצא מלמעלה ושומר על צביון הבית.

חובת הבעל לזכור שהוא בבחינת סֶלָם מֻצָּב אַרְצָה - אָדָן תחתונה שנושאת את כולם, אך בו זמנית וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה - הוא גם אָדָן עליונה שנמצאת בפסגה מעל כולם, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ - בו תלויה היראת שמים של כולם - העלייה הרוחנית או הירידה שלהם חלילה.

ה) במשכן היו אֲדָנִים רבים אשר היו צמודים זה לזה - וזה לא הפריע לאף אחד מהם, והם אף ידעו לעבוד בהרמוניה נפלאה (כל חצי קרש היה מחובר לְאֶדֶן אחרת).

המסר חד וברור כראש הגפרור ואי אפשר להזיז ממנו אפילו פירור, וניתן לסכמו במילה אחת. מידות! אדון אמיתי צריך שיהיה בעל מידות, ואין כוונתנו למידות פיזיות של עובי (העניבה) והיקף (הכרס) ואורך (הזקן) וגובה (הנוצה שעל הכובע), אלא לתכונות הנפש ולמפרט הטכני הפנימי שיהא מאוד אצילי וטהור. ענווה, חסד, אהבת שלום וכו', רק כך ניתן להחזיק בית עד 120, מבלי להיכנס לסכנה של מלחמת עולם שלישית ושלילית.

פרשת תרומה

נ.ב. לא נעים לחטט בנושאים הללו, אבל כאן המקום לציין ולצנן ולעדכן הרבה אנשים בנתון הבסיסי הבא: 99% מבעיות שלום בית - מה שמכונה היום "משבר הנישואין", זה עניין של משחקי כבוד ומידות לקויות שבני הזוג לא דאגו לסדר ולתקן בטרם נישואיהם. ומדוע זה כל כך חמור? מה רע "בבערך מושלם"?

תארו לעצמכם שרופא שיניים יעבוד עם כלים של "בערך". במקום להשתמש עם פינצטה קטנה ועדינה ומקדחה מיניאטורית ואֶזמל פצפון - הוא ישתמש עם מפתח שבדי ואזמל של בנאים ומקדחה של קירות. הוא אומנם יעשה את אותו עבודה שהוא למד באוניברסיטה, רק שהכלים שלו יהיו יותר אגרסיביים וגסים. כיצד תראה העבודה שלו? אין ספק שיאַמֵר עליה הפתגם המפורסם "הניתוח הצליח - אבל החולה מת". ואם זה כך אצל רופא שיניים, על אחת כמה וכמה שזה חמור שבעתיים בחיי הנישואין. מדוע?

בני זוג אמורים לעבוד כל חייהם על פיתוח הקשר והאחדות ולהגיע לחיבור נשמתי מושלם - כפי שנאמר בתורה "עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד (בראשית ב' כ"ד) "לנשמה אחת" [כאשר התורה מדברת על גוף האדם היא לא מתכוונת לבשר הפיזי שלו אלא לנשמה הנמצאת בתוכו (כמבואר בקונטרס חוט המשולש, שאלה שניה, פיסקה המתחילה במילים "ועל שאלה...")].

ואיך מלחימים ומאחדים נשמות? מה הם כלי העבודה שצריך להשתמש בהם בפרויקט רגיש זה? "מידות מושלמות". אך כאשר המידות חסרות ומעוותות ולא תקינות, לא שייך לבצע עימם את המלאכה הקדושה והרגישה.

והשאלה נשאלת: איך יכול האדם להפיח בקרבו רוח טהרה ולהזדכך בעבודת המידות - ובפרט כלפי אשתו וילדיו? התשובה טמונה בידיעה הבאה:

ו) האֲדָנִים היו במשכן הקדוש, וגם "האדון" - הבעל - משרת במשכן, בבית המקדש.
מבואר בספרים הקדושים שבֵּיתוֹ של אדם בבחינת "בית המקדש", חדר השינה בבחינת "קודש הקודשים", המיטות שבחדר בבחינת "ארון העדות", הבעל והאישה בבחינת "הכרובים", וכמו שהשכינה הייתה מצטמצמת בין הכרובים - כך גם איש ואישה שזכו השכינה מצטמצמת ביניהם, ועל כל בית ובית נאמר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם" (שמות כ"ה ח').

בקיצור, בית האדם הוא בית המקדש האישי שלו ושל רעייתו! (מקורות: משנה תענית ד' ח', יומא נ"ד ע"א בסוף העמוד, במצודת דוד ומלבי"ם מלכים ב', י"א ב').

וכיוון שהאדם הוא בבחינת אָדֶן בבית המקדש - עליו להכיר ברום מעלתו ולהתעמק בעוצמת תפקידו, ולהתאמץ לכבד את מעמדו. מה כוונת הסופר והמשורר?

אם בית המקדש היה נבנה היום והיו מציעים למושיקו את הזכות הנפלאה לשטוף שם את הרצפה ולדאוג לניקיון שהשטח שעל יד פתח קודש הקודשים. וכי הוא היה מסרב? ברור שלא! ומה היה קורה אם יום אחד היה מגיע למושיקו איזה ליצן ולוחש לו באוזן "איזה רדוד אתה... משמש פועל ניקיון... לא חבל"... כיצד מושיקו היה מתייחס לאותו אדם? יותר נכון לשאול: האם מושיקו בכלל היה מתייחס אליו?

יהודי יקר, יהודי חביב, אתה נבחרת משמים להיות הבוס והפטרון של בית המקדש האישי שלך. לא פועל ניקיון, אלא בעל ומנהיג בחסד עליון. תעריך את התפקיד והמשרה ותתעמק בעומק המטרה, זכור שעליך הוטלה מלאכה כבירה של "עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, (התורה

הטילה את התפקיד הזה על הבעל), וחכמנו גילו לנו שאם הבעל מצליח במלאכה ומביא את האחדות אל ביתו - אזי ביתו מקבל חותמת משמים של "מושלם" והשכינה הקדושה שוכנת בבית הזה. בעל יקר! האם יש תפקיד יותר בכיר וכביר מזה? אין ספק שאם תתעמק בידיעה הזו תישאר נאמן למטרה ולבורא - וכל השטויות מסביב יתגמדו בעיניך, תדע להחליק כל תרעומת ולהמתיק כל מחלוקת, ותצליח לעבור בשלום את המאה ועשרים שנה - כפי הסיפור המפורסם הבא:

לפני מספר שנים נפטרה לבית עולמה אחת מהנשים הגדולות בישראל - הלא היא הרבנית אוירבך מנוחתה עדן, ובהלווייתה אמר בעלה הצדיק את המילים הבאות: "רגילים לבקש מחילה מן הנפטר בשעת ההלוויה, [אבל] את יודעת שאין לי על מה לבקש מחילה - משום שכל חיינו היו על פי השולחן ערוך. אך אם בכל זאת היה בינינו דבר מה, הריני מבקש מחילה".

לאחר מכן שאל אחד המקורבים את הרב: "האם המצב היה באמת כזה מושלם"? והרב ענה לו: "אתה חושב שלא היו בינינו ויכוחים בחיים? ודאי שהיו. אבל תמיד דברתי על העניין הנדון - ולא באופן אישי, ומעולם לא אמרתי לה מילה שיכולה להשתמע כפגיעה בה".

הסיפור המאלף הזה מראה לנו בחוש כיצד אדם מושלם אמור להתנהג בתוך ביתו. מותר להתעקש על עקרונות ולהביע דעה בבית כשצריך, אך חובה על הבעל להקפיד על שלושה כללים:

(1 שהעקשנות שלו תהיה מבוססת על פי השולחן ערוך - על פי דעת תורה, ולא מחמת סיבות אחרות כמו משחקי כסאות וכבוד וכו'.

(2 לדבר על העניין הדרוש תיקון - ולא להתקיף את האישה על הדרך ולרמוס את כבודה.

(3 להיזהר לא להשחיל שום משפט שעלול לפגוע באישה - אפילו לא בעקיפין. ואם כבר נכנסנו לנקודה הזו - כאן המקום להעלות עדכון מאוד חשוב שרבים לא מודעים לו, וגם מי שמודע לו - בשעת מעשה לא תמיד זוכר את העדכון הזה, וחובה לשנן אותו תמיד:

אחד הכלים ההרסניים המונעים את האדם מהשגת התורה, זה "כעס והקפדה". ואפילו במקרים שהאדם צודק ויש לו את כל הסיבות שבעולם לכעוס, יידע נאמנה שאם הוא יכעס - הכעס ימנע ממנו את השגת התורה, ולכן עליו רק "להעמיד פנים" של אדם כועס - אך בתוך ליבו להיות שליו ושקול ומתון, כפי שהדריך אותנו הרמב"ם (דעות ב' ג'). ובכדי להבליט את הדברים ולחדד את עוצמתם, נצטט כאן את לשון חכמנו בעניין:

כי כל המקפיד - אפילו עם סיבה - יבטל ההשגה [בתורה]. וביותר צריך להיזהר מלהקפיד על אשתו, אפילו עם סיבה.

וכפי מה שיתרחק מהכעס וההקפדה - כן תהיה השגתו בתורה, ואלו הן שני עמודים גדולים שבכל המידות - ואל תשכח.
(שומר אמונים הקדמון, הקדמה שנייה, סוף הצעה שלישית)

עד כאן ראינו שישה יסודות שניתן לשאוב מאדני המשכן. אומנם ציירנו אותם בעיקר על בני זוג, אך העיקרון שייך בכל אדם הקשור לסמכות והנהגה. בעל ואישה... רב וקהילה... מורה ותלמידים... ואשרי המנהיג - המנהיג עצמו בדרך סלולה זו, אין ספק שה' יעזרהו ויצליח דרכו ויימנע אותו משגיאות ותקלות.

ומי לא חפץ בכך?

שני אדנים (כו,יט)

הכלי יקר שואל, למה נקראו 'אדנים'?

ומתרץ, שהם היו למטה, ללמדך שמי שהוא עניו ושפל, הוא יהיה 'אדון' לכולם והכל עומד עליו.

בדרך זו מבאר בעל נפלאות מתורתך רמז נפלא, בפסוק האמור אודות השולחן (פרק כה פסוק כח) 'ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אותם זהב ונשא בם', ראשי תיבות אזוב.

בגמ' (יומא עב ב) מבואר שהזר על השולחן הוא כנגד כתר מלכות. ובתוספתא (ברכות פרק ד) מבואר שאין אדם זוכה למלכות אא"כ משפיל עצמו כאזוב. לכן דווקא בשולחן המסמל כתר מלכות נרמז בראשי תיבות 'אזוב'.

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש (כח,ב)

רבים מהמפרשים מסבירים כל אחד לפי דרכו מדוע כתוב "ויקחו לי תרומה" הרי לכאורה היה צריך להיות כתוב: "ויתנו לי תרומה".

גם הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע נתן הסבר מיוחד לכך (כפי שנביא בהמשך), וזאת על פי דרכו בקודש לקצוב סכומי כסף ולהשיתם על הבאים לפניו לבקש את ברכותיו.

דרך מיוחדת זו, אשר כמעט ולא נהוגה היתה אצל צדיקים אחרים, כי אם לפרקים ובמקרים נדירים, היתה אצלו דרך קבועה ומקובלת, אשר עסקה בדרך כלל, בסכומים גבוהים ולא מבוטלים... הנהגה זו אשר במבט ראשון נראית לאדם הפשוט כבלתי סבירה הונהגה על ידיו בעוז ובתעצומות ובכך מרבה היה לפעול ישועות לבאים להתברך בצילו.

גדולי דורו הם אשר הבינו וידעו כי סכום המושת על ידיו, הריהו בבחינת פדיון נפש, אשר ממנו אין לשנות או לגרוע. ממאורע למאורע נוכחו הכל לדעת ולהבין כי ענייינים נשגבים יש לו בכך וזו דרכו להביא מזור וישועה לבני ישראל.

הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, היה מתאונן כל ימיו ומביע את חרטתו, על אשר הירהר בתחילה נגד הנהגתו זו של הרבי מרימנוב, וכה היה מספר:

כאשר הגיע לראשונה להסתופף בצילו של הרבי רבי הירש זי"ע, פגש במקום יהודי עני ואביון, אשר בא להתחנן על בנו החולה שיחיה.

השיב לו הרבי, כי מוכן הוא לברכו ואף להבטיחו כי בנו יתרפא, אך בתנאי שיקדים ויתן סך שמונה עשר זהובים, טבין ותקילין.

היהודי העני, אשר מן הסתם לא נפגש בסכום כזה מימיו, החל מורט בשערות ראשו ומצווח ככרוכיה: "רבי! מנין אצליח להשיג סכום עתק שכזה!? הרי גם בלאו הכי גוועים בני ביתי ברעב..."!

בס"ד

פרשת תרומה

"אין זה מענייני"! השיב לו רבינו בקור רוח "מצדי, רשאי אתה למשכן את כל תכולת ביתך, למשולחן וכסאות ועד כרים וכסתות, ובלבד שתביא לי את הסכום במלואו, אפילו לא אגורה פחות..."!

"כשומעי את כל זאת" סח הצדיק מצאנז "נתפלץ לבי בקרבי, ולא יכולתי לעמוד מנגד ולהחריש. המתנתי לעני עד שיצא מחדר הרבי, ניגשתי אליו בלאט ואמרתי לו: "אינך צריך לכל זה! אני אתפלל להקב"ה עבור בנך, והוא יחלים, בעז"ה, גם מבלי שתשלם אגורה"!

ואכן, כך היה.

העני הלך לביתו שמח וטוב לב, ועם בואו, מצא כבר את בנו הילד בריא ושלם.

ברם, לא חלף זמן רב, ולפתע פתאום, נפטר הילד במיתה חטופה, רחמנא ליצלן... הידיעה, אשר הגיעה לאוזניו של הצדיק מצאנז, נפלה עליו כרעם ביום בהיר. עתה התחוור לו, כי לא על עסקי ממון נתן רבינו את דעתו, אלא שכל כוונתו היתה, לבטל גזירה רעה מעל היהודי, וכי לא ניתן היה לבטלה כי אם באופן זה בלבד.

"כל ימי אינני חדל להצטער"! מפטיר היה רבי חיים אחרי סיפורו "מדוע הכנסתי את ראשי בין ההרים הגדולים!? למה זה התערבתי בעסקיו של הרבי רבי הירש...!?

וכך סיפר לימים משמשו הנאמן של הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע על דו שיח שהתנהל בנוכחותו, בין רבו הקדוש מצאנז, לבין אחיו, הגה"ק רבי אביגדור מדוקלא זי"ע:

הפותח, היה הגאון מדוקלא, אשר נענה ואמר, כי טובה גדולה טמונה בהמצאת ה"טלגרף". שכן, באמצעותה, יכול אדם הנתון בצרה, להודיע עליה לרבו הצדיק, הדר בריחוק מקום, כדי שיתפלל עליו.

השיב לו ה"דברי חיים": "צדיק כזה, אשר אינו יודע מעצמו על חוליו של החסיד, עד כי יש צורך להודיע לו זאת בטלגרף חבל לבזבז מעות על משלוח טלגרף אליו..."!

והמשיך וסיפר: "באחת מנסיעותיי, אל הרבי רבי הירש מרימנוב, שהיתי בחדר קודשו פנימה, כאשר בא לפניו אדם אחד אשר הכרתי היטב, אשר התפרנס מייצור צמר-גפן, והגיש לו 'קוויטל' (פתקא).

נענה הרבי והורה לו לתת פדיון בסך שמונה עשר רובל-כסף. סכום עתק ממש! כשומעי זאת, התחייכתי שלא ברצוני.

"משהבחין הרבי רבי הירש בחיוכי, פנה אלי ושאלני לפשר הדבר. השבתי לו, כי גם אם ימכור האיש את כל ביתו ורכושו, לא יעלה בידו הסכום הנקוב.

אך הצדיק לא נרתע מכך, והשיב לי: "וכי מה יכולני לעשות, כאשר מן השמים מראים לי, שזהו הסכום המושת עליו ואותו עליו לתת"!?

"האיש הלך מבלי לתת" סיים ה"דברי חיים" את סיפורו והשם הטוב יציל אותו ואת כל בית ישראל, מן האסון המר אשר פקד אותו כבר ביום המחרת!

בס"ד

פרשת תרומה

"אמנם" המשיך ה"דברי חיים" ואמר "אילו היה אותו אדם מציית ופורע את הסכום העצום, חרף המאמץ העל טבעי שנדרש לכך, הרי בוודאי ניצל היה מן הגזירה האיומה". "ללמדנו, כי הצדיק האמיתי, רואה את הצרה הממשמשת ובאה על האדם עוד בטרם תבוא, הוא יודע עליה גם ללא טלגרף, והוא אף מקדים ומכין לאדם את הכופר ואת הפדיון, כדי להצילו מרדת שחת..."!

ושוב מעשה דומה, בכפרי אחד אשר בא לבקש את ברכת הרבי מרימנוב, כדרכו מידי עידן בעידן. אלא שהפעם, דרש ממנו הרבי סכום עצום כתמורה לברכתו.

פנה הכפרי אל חתן הרבי, רבי אריה לייביש, אשר הכירו מימים ימימה, והתחנן לפני כי ימליץ עליו לפני הרבי, לוותר לו על הסכום הגדול והכבד.

נענה רבי אריה לייב לבקשה, ונכנס לתנות לפני הרבי את מצבו של האיש, המכלכל אך בקושי לחם לפי הטף, ולבקש לוותר לו על הסכום הגדול אשר הושת עליו.

לאחר הפצרות מרובות, ומשום כבודו של חתנו, ניאות הרבי וויתר על הסכום אשר דרש. ואולם, עד שלא יצאו ימים אחדים, חזר הכפרי כשידיו על ראשו והוא מתלעלע בבכיו מאין הפוגות.

אך בקושי ניתן היה להבין את הסיפור הנורא שהיה בפיו: דליקה נפלה בביתו שבכפר, כל משקו נשרף, וגם בנפשות ביתו פגע האסון המר. שלח הרבי לקרוא לחתנו אליו החדרה, הצביע בפניו על הכפרי האומלל, ואמר: "עד מתי לא תדעו ולא תבינו, כי אם הקב"ה אמר למשה רבינו, עליו השלום "ויקחו לי תרומה", ולא אמר "ויתנו לי תרומה" הרי זה משום שכאשר מידת הדין מתוחה על יהודי וצריך להצילו ממנה, כי אז שומה על הצדיק לקחת ממנו תרומה ביד חזקה ובזרוע נטויה, מבלי להתחשב בשום בקשות ותחנונים..."!

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי.

דרש פעם הגה"ק רבי יושע בער מבריסק זי"ע באסיפה של צדקה ואמר: בצדקה צריך להיות "בכל", "מכל", "כל" ! כמובן שאף אחד מהנאספים לא הבין מה משמעותה של דרוש זה.

אמר להם רבי יושע בער בואו ואסביר לכם: לילך ולאסוף כספים לצדקה צריך "בכל", עם כל אחד ואחד שמוכן לכך, ואין לו לאדם להקפיד אם לכבודו היא ההליכה ביחד עם פלוני או לא.

לקחת נדבה צריך "מכל", מכל אחד ואחד, מכל מי שרק אפשר.

ולקחת צריך "כל", כל סכום שהוא, ולא להיות ברוגז על הנותן...

וזהו גם מה שהתורה אומרת: "ויקחו לי תרומה" באיזה אופן: "מאת 'כל' איש אשר ידבנו לבו" - עם כל הדרשות שדורשים עם המילה 'כל' "בכל" "מכל" "כל"...

שם הוי"ה במבנה משכן (כללי,כללי)

<u>שם הוי"ה במשכן</u>

תמיד ניסיתי לחפש את החוקיות, את החוט החורז, בפרטי המשכן. אפשר לומר שבמבנה המשכן יש שני

פרשת תרומה

חלקים מרכזיים: הקירות והגג (כמו בסוכה: הדפנות והסכך). כל אחד מהם מתחלק לשניים.

הקירות עשויות מקרשים ואדנים, וגם הגג עשוי מיריעות וקרסים.
סה"כ ארבעה פרטים, שרומזים כולם לם אל אותיות שם הוי"ה בצורה הבאה:

הקרסים- כנגד אות י'. צורתם קטנה כמו האות י', והם נוצצים לעומת היריעות (כמו כובים הנוצצים בשמים) כמו ספירת החכמה, התנוצצות וראשית אור ה' שנקרא חכמה- כח מה, כח כלשהו.

היריעות- כנגד אות ה'. ספירת הבינה היא התרחבות רבה לעומת טיפת החכמה. כך היריעות הם כעין התרחבות מהקרסים (להיפך מהחשיבה הרגילה שהקרסים הם בשביל היריעות).

הקרשים- כנגד אות ו' (וכנגד שש הספירות חג"ת נה"י) וכמו צורת הקרש שהיא משוכה מלמעלה למטה. ענינה של אות ו' היא המשכת אור ה' מלמעלה למטה וכך גם ענינו של המשכן כולו, המשכה של אור והשכנתו בתוך בנ"י.

האדנים- כנגד אות ה' אחרונה וכנגד ספירת המלכות. המלכות היא אחרונה, וכך גם האדנים הם קרובים לארץ. המלכות מוציאה לפועל את כל הספירות שמעליה ונותנת להם ביטוי וקיום, וכך גם האדנים שמעמידים את המשכן כולו.
(עוד יש להוסיף, מאה האדנים רומזים למאה ברכות (כמבוא בספר 'שיחות התחזקות'). כמו שהאדנים שמעמידות את המשכן, כך מאה הברכות, באות להעמיד את היהודי במצב של קרבת ה' ושהוא יהיה בכל יום משכן לה'. בכל ברכה אנו מזכירים את מלכות ה', מלך העולם).

אם כן כמו שהקב"ה שוכן במשכן, כך גם אותיות שם ה' רמוזות בבניין המשכן.

העיר לי חבר יקר: בעניין האדנים אפשר להוסיף שהיה בהם משהו מהותי בכך שהם נתרמו מכלל ישראל. יש כאן ביטוי ל'מלכות' שזה הנוקבא-כנסת ישראל. בנוסף, האדנים נעשו ממחצית השקל. ענין ה'מחצית' מבטא את הצורך בהשלמה מאחר, של 'מקבל' שמבקש אור שיכנס לתוכו וישלים אותו (כמו הקרש שנכנס לתוך האדן).

אולי גם את ה'ו' של הקרשים אפשר לפרט אותו ל6 מרכיבים:
שני בריחים מלמעלה, בריח תיכון, שני בריחים מלמטה, והחלק שנכנס לתוך האדן.
מבחינת הספירות, ניתן לראות בכך הקבלה ברורה לחג"ת נה"י. בתור השערה.